

ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΕΝ ΕΦΕΣΩ.

ΚΕΦΑΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Α'. — ΚΟΜΩΝ Η ΑΚΟΜΟΣ;

Πολλάκις, ἔρευνῶν τὰς Γραφὰς καὶ εἰς αἰθέρια ὕψη ἰπτάμενος, εἶπον κατ' ἑμαυτόν· τί ἄρα γε νὰ φρονῆ περὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σατυρικὸς ποιητής, ὅτε μὲν βλέπων σκοτεινὸν δάσος, ὅτε δὲ λάμποντα φανὸν καὶ ὅτε στέμμα Μενελάου; Νὰ εὐνοῆ ἐξ ἴσου καὶ τὰς τρεῖς ταύτας κεφαλικάς ἀπόψεις; Ἄλλὰ τότε πρὸς τί ἢ ὁσία κουρά τῶν ἱερέων τῆς πανσόφου Δύσεως; οἱ δὲ Μενελάοι διατὶ νὰ καλῶνται σὺ ζυγοὶ πρῶωρισμένοι; δὲν ἐλέγχει τοῦτο ὅτι προτιμᾷ τοὺς φαλακροὺς καὶ εὐνοεῖ τοὺς Μενελάους, οἷς, ἰνφάνταϊς ἐτι, προωρίσατο τὸ στέμμα; Ὁ δὲ τρέφων μύστακα καὶ γενειάδα θὰ εὖρη ἐνώπιον αὐτοῦ ἦν χάριν καὶ ὁ μετριοφρόνως ἀποβάλλων τὰ ἀρειμάνια ταῦτα σήματα; Ἄλλ' ὁ προπετής ἐκεῖνος μύσταξ, ὁ πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένος, δὲν δείκνυσι τὴν αὐθάδειαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ στρέφοντος τὰ βέλη; Ἡ δὲ ἀγρία ἐκείνη γενειάς, διὰ τοῦ σφηνοειδοῦς ἢ τῶν δύο ὀβελῶν αὐτῆς, δὲν ἀπειλεῖ ἀενάως τὴν γῆν καὶ τὴν τρυφερὰν ὄψιν τῆς . . . . πλησίον; Βεβαίως ἢ ἕξις, δευτέρα φύσις, πολλὰ δύναται καὶ ἡ γείτων συνωκείωθη πλέον πρὸς τὴν ἀγρίαν ἐκείνην θεάν. Οὐχ ἦττον ὅμως αἱ γραφικαὶ αὐταὶ τοῦ λαοῦ φράσεις, ποτὲ μὲν ὡς ἀπειλή, ποτὲ δὲ ὡς ἀστεϊσμός, θὰ σοῦ κόψω τὸ μουστάκι ἢ θὰ σοῦ βγάλω τὰ γένεια δὲν μαρτυροῦσιν ὅτι θεωρεῖ ταῦτα ὡς ὄπλα καὶ ἀπειλεῖ ν' ἀφοπλίσῃ τὸν πρὸς ὃν ἀποτείνεται; Ἄλλ' εἶδετε ποτὲ τὸ οὐράνιον κάλλος, τοὺς ἀγγέλους περιβεβλημένους τὰ σήματα ταῦτα τῶν ἀρχιτυμπανιστῶν; Αἱ δὲ γυναῖκες, ἄγγελοι ἐπίγειοι, — τὸ ἀνομολογοῦσι πάντες τοῦ κόσμου οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἐρωμένοι, ποιηταὶ καὶ οὗτοι ἐπὶ μίαν σελήνην, — φιλοξενοῦσι πολλάκις, ἂν θέλετε, τὰ ἐπτὰ δαιμόνια τῆς Μαγδαληνῆς, διότι κληρονομικὸν τοῦτο, δὲν ἔχουσιν ὅμως καὶ πρόσωπον σκάντζοχοίρου. Εἰξέρω ὅτι ἀχρεῖόν τι ἐπίγραμμα, ἔχον ὧδε:

Πᾶσα γυνὴ λᾶλος ἐστίν, ἔχει δ' εὐεῖα πρόσωπα,

Θηλυτέρη πῶγων οὐκ ἀγαθὸν λαλίη.

Πῶς γὰρ ἄνευ πληγῆς εἶη τὰ γένεια κηρεῖσθαι,

Τὰ στόματος κινεῖ παλμὸς λυγηρός·

ἄλλως πως ἐξηγεῖ τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' εἰσὶ ταῦτα ἀνδρικαὶ σάτυραι ἀνάξια προσοχῆς, καὶ ἀναντίρρητον μένει ὅτι ἡ γυνὴ ἔχει λεῖτον τὸ πρόσωπον διότι . . . . ὁ Διάβολος τὴν ἐξυράφισεν ἐν τῇ Ἐδὲμ ἅπαξ διὰ παντός, λέγει ἄλλο ἐπίγραμμα, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀνδρικῆς μοθηρίας ἐπίνοια. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ὁ ἀνὴρ, φύσει ὀρμητικὸς ὢν καὶ βίαιος, — δὲν ἐπλάσθη τὴν ἔκτην ἡμέραν, εὐθὺς μετὰ τὰ ζῶα; — ἐρρίφθη ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πλάστου πρὶν ἢ λάβῃ οὗτος καιρὸν νὰ τὸν κείρῃ, λούσῃ καὶ κτενίσῃ ἐνῶ ἡ γυνὴ δείξασα ὑπομονὴν — δὲν ἐπρόκειτο περὶ τὸ ἀλέττας; — ἐγένετο τὸ ἐντρύφημα, τὸ καλλιτέχνημα

ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ οὐράνιος Πυγμαλίων μετὰ τῆς στοργῆς ἐφιλοπόνησε, διὸ καὶ πολλὰ λέγονται . . . .

Τὰ δὲ λοιπὰ τοῖς πᾶσι γνωστά. Τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ ἀνδρὸς ἦτο νὰ γίνῃ ἄρπαξ καὶ δεσπότης, καὶ ἐγένετο τύραννος πῶν ζῶων, ἐλλείψει ἀνθρώπων. Ὁ πρῶτος πόθος τῆς γυναικὸς ἦτο ν' ἀκούσῃ γλυκεῖς στίχους, καὶ ἤκουσε τὸ σονέττο τοῦ ὄφως, διότι κακοὶ ποιηταὶ συνήθως οἱ σὺζυγοὶ ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ. Ἄλλ' ἐκ τοῦ λείου αὐτῆς προσώπου κρίνοντες, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι κατὰ τοῦ μύστακος καὶ τῆς γενειάδος καὶ ὅτι κατ' ἀρχὴν συμπαθεῖ πρὸς τοὺς ψεδνοὺς, ὡς φαίνεται εὐνοῶν τοὺς φαλαγγίαις καὶ τοὺς Μενελάους; Φοβερὰ ζητήματα, ἅτινα ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἐτάραξαν τὸν κόσμον καὶ δὲν ἐλύθησαν εἰσέτι ὀριστικῶς. Καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θ' ἀποβῆτε εὐτυχέστεροι τῶν προκατόχων ἐρευνητῶν, διότι ἔμφυτος ἢ φιλοδοξία τῷ ἀνθρώπῳ, ἐπικαλεῖσθε τὸ φῶς τῆς Γραφῆς, στρέφετε τὰς ἱεράς αὐτῆς σελίδας καί, ὦ τοῦ θαύματος! ἀναγινώσκετε: Ἄνάβαινε φαλακρέ, ἀνάβαινε φαλακρέ! Εἶναι μαγκόπαιδα τῆς Βαιθίλ, ἅτινα σκώπτουσιν ἀσεβῶς τὴν ὁσίαν καὶ ἀκτινοβολοῦσαν κάραν τοῦ προσφῆτου Ἐλισαίε. Καὶ ἐντεῦθεν βεβαίως ἢ πρώτη ἰδέα τοῦ ἡλίου! ἡλίου! Ὁχρηᾶτε, — εἰ τυχὸν καὶ φέρετε καὶ σεῖς ἀκτινας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἀπλῆ ὑπέθεσις οὐδόλως προσβλητική, — ἀλλὰ καὶ εὐθὺς ἰλαρὸν μειδίαμα ἀνατέλλει ἐπὶ τῶν χειλέων σας, τὸ πρόσωπόν σας φαιδρύνεται, ὑψοῦτε μηχανικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἄπτεσθε αὐτῆς ἐλαφρῶς διὰ τῆς παλάμης καὶ ἀνακράζετε ὄλος χαρά: ὁ Θεὸς εἶναι ὑπὲρ τῆς φαλάκρας, ἄλλως δὲν θὰ διέτασσε δύο ἄρκτους νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ δάσους καὶ νὰ κατασπαράξωσι τεσσαράκοντα δύο μαγκόπαιδα. Ἄλλὰ ποῦ βρέθησαν τόσα πολλά! θὰ ἐσχόλαζαν βέβαια ἀπὸ κἀνὲν Βαρβάκειον τῶν περιχώρων. Αἴφνης ὅμως κλασικὴ τις ἀνάμνησις, ὁ ἀτυχῆς Αἰσχύλος, φυγαδεύει τὴν χαρὰν καὶ σύννους λέγετε: ἂν ὁ Κύριος ἡγάπα πράγματι τοὺς φανηφόρους θὰ ἐπέτρεπε ποτὲ εἰς τὸν ἄμουσον, τὸν μύωπα ἐκεῖνον ἀετὸν νὰ ἐκλάβῃ ὡς πέτραν τὴν ἀπαυγάζουσαν τοῦ ποιητοῦ κεφαλὴν καὶ νὰ διασπάσῃ ἐπ' αὐτῆς ἦν διὰ τῶν ὀνύχων ἐκράτει χελώνην, ἵνα φάγῃ ὕστερον τὸ ἔσθην αὐτῆς; Οὐχὶ βεβαίως, ἀδύνατον, ναί . . . . ἀλλ' ὁ ποιητὴς χάριν ἐνὸς λωποδύτου Προμηθέως, στέρξαντος νὰ κλέψῃ ἐν εὐτελεῖς κοῦτι σπῖρτα, — ἦσαν καὶ τότε μονοπύλιον, — καὶ δικαίως τιμωρηθέντος, ἐξύβρισεν, ἐβλασφήμησε τὸν Δία, ὥστε τὸ πάθημα τοῦ τραγικοῦ οὐδόλως κατὰ τῆς φαλάκρας στρατεύεται. Ἡ παρήγορος ὅμως αὕτη ἐξήγησις δὲν σας πείθει ἐντελῶς καὶ πειστικώτερας ζητεῖτε ἀποδείξεις. Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ, τετέλεσται! ἀναφωνεῖτε βαρυθυμοῦντες, δὲν ὑπάρχει ἀμ-

φιβολία, ὁ Θεὸς εἶναι ὑπὲρ τῶν κομῶντων. Τὸ μαρτυρεῖ ὁ Σαμψών, πρωτότοκος τοῦ Ἡρακλέους ἀδελφός, ὅστις ἀφήκεν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς κοκότητος Δαλιδάς, ὡς ἔρωτος ἀρραβῶνα, κόμην καὶ . . . ὀφθαλμούς, — καὶ ἐντεῦθεν βεβαίως ἢ φράσις τ υ φ λ ὀ ς ὁ ἔ ρ ω ς — τὸ ἀποδεικνύει ἡ Γραφή, λέγουσα ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Κύριος ἀπέστη ἐπάνωθεν τοῦ Σαμψών, τοῦ κουρευμένου ἥρωος· καί, ἅς εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν, ὅσω μαῦρη καὶ ἄν εἶναι, κούρευμα καὶ ἠρωϊσμός δὲν κάνουνε χωριό. Καλὰ ὅλ' αὐτά, ἀλλ' ἐν μόνον παράδειγμα οὐδὲν μαρτυρεῖ· μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ. Καὶ εἰς νέας μετὰ καρτερίας ἀποδίδεσθε ἐρεῦνας καὶ αἴφνης: εὐρον! εὐρον! ἀνακράζετε, τρίβοντες τὰς χεῖρας, ὅχι ὁ Θεὸς δὲν εὐνοεῖ τοὺς κομῶντας· τὸ ὁμολογεῖ ἡ μακρὰ κόμη τοῦ ὠραίου Ἀβεσσαλώμ· κρίμα 'ς τὸ νέο, τὸ χαριτωμένο βασιλόπουλο! ὅποιον οἰκτρὸν τέλος! . . . Ἐνῶ φεύγει ἐπιβαίνων ἡμιόνου, ἢ προδότις αὐτοῦ κόμη περιπλέκεται εἰς τοὺς πυκνοὺς κλῶνας μεγάλης δρυός, καὶ τὸν παραδίδει, ἀνὰ μέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς κρεμάμενον, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἰωάβ, ὅστις ἀνηλεῶς τὸν φονεῖ. Ἄν ὅμως εἶχε τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἐλισαιῆ θὰ ἐπάθαιεν ὅ,τι ἐπάθεν; Ὑπάρχει λοιπὸν πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὁ Κύριος δὲν ἀγαπᾷ τοὺς κομῶντας καὶ εἶναι ὅπως ὑπὲρ τῶν φανηφόρων; Καὶ δικαίως μόνη ἢ φαλάκρα λέγει δόξαν Κυρίου, μόνον ἐπ' αὐτῆς οἱ οὐρανοὶ κατοπτρίζονται, μόνη αὕτη εἶναι τὸ φῶς τὸ ἀκοίμητον. Μίαν ἔτι ἀπόδειξιν καὶ τὸ ζήτημα ἐλύθη. . . .

Στῆθι, φίλε ἀναγνώστα, κοιμήθητι ὑπὸ τὴν δρῦν τοῦ Ἀβεσσαλώμ, προσκεφάλαιον ἔχων τὸ παρήγορον τοῦ Σουνεσίου βιβλίον, ἀλλὰ παῦσον νὰ ἐρευνᾷς τὰς Γραφάς, ἵνα μὴ τυχὸν καὶ περαιτέρω ἔρευνα καταστρέψῃ τόσῳ γλυκεῖαν ἀπάτην. Διότι καὶ ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς δὲν φαίνεται νὰ ἠνόνησαν μεγάλως τοὺς φαλακρούς, ὡς νομίζεις. Δὲν ἀπειλεῖ ἐπανειλημμένως ὁ Ἡσαΐας τὰς Ἑβραίας, ὅτι ὁ Κύριος θὰ φαλακρώσῃ τὴν κορυφὴν τῶν θυγατέρων Σιών καὶ θ' ἀποκαλύψῃ τὴν αἰσχύνην αὐτῶν!; Ἄρα ἡ φαλακρότης ὄνειδος καὶ ἅμα τιμωρία. Τίς δὲ ὁ ἀμφιβάλλων ὅτι οἱ ξανθοὶ ἐκεῖνοι πλόκαμοι τῆς καλῆς Μαγδαληνῆς, δι' ὧν ἀπέμαξε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, οὐς μύρω εἶχεν ἐπαλείψει, συντελέσασιν εἰς τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῆς, ὅσω εἶχον συντελέσει καὶ εἰς τὴν ἁμαρτίαν; Ὁ δὲ σοφὸς ἐπίσκοπος Κυρήνης Συνέσιος δὲν ἀπήγγειλε, φεῦ! τὴν καταδίκην τῶν φανηφόρων, πρὸς παρηγορίαν αὐτῶν Φαλάκρας Ἐγκώμιον συγγράφας. Πόσοι δὲ οἱ ἐπὶ τῶ ἐγκωμίῳ σεμνυόμενοι, τὸ μαρτυρεῖ ἡ γηραῖά δέσποινα φενάκη, τὸ ἐπιβεβαίωσεν ἡ εὐκλεῶς ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ τύπῳ διαπρέπουσα κυρία Ἄλλεν. Ὅλίγα μαλλιά κοκῶνα μου καὶ τὸ ἐγκώμιον ὄλοχάρισμά σου, θὰ ἔλεγον πάντες οἱ φαλακροί, ἂν ἐγίνωσκον τὸ ἐγκώμιον καὶ ἂν ἐπὶ στευον εἰς τὴν Ἄλλεν.

Ἄλλὰ χάριν τῆς mistress μικροῦ δεῖν ἐλησμόνου τὴν ἱστορικὴν τοῦ Καρακάλλα φαλάκραν. Κατὰ τὸν Ἡρω-

διανὸν ὁ μουσαρὸς οὗτος Ἀντωνῖνος ἢ Καρακάλλας, ὅστις ἐφόνευσεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Γέταν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἰδίας αὐτῶν μητρὸς Ἰουλίας προσφυγόντα, διοικῶν ποτε τὰς παρὰ τὸν Ἴστρον χώρας, καὶ θέλων νὰ καταστῇ ἄρεστός τοῖς Γερμανοῖς «κόμας τε τῆ κεφαλῆ ἐπετίθετο ξανθὰς, καὶ εἰς κουρὰν τῶν Γερμανῶν ἠσκημένας», δι' ὃ καὶ μεγάλως ὑπὸ τῶν κατοίκων ἠγαπήθη. Ἀπειρον δὲ θαυμασμόν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐπιδεικνύμενος, καὶ αὐτὸν ἐν παντὶ πιθηκίζων, εἰς Τροίαν ἀπῆλθεν, ἵνα ὡς ἐκεῖνος τὸν τάφον τοῦ Ἀχιλλέως στεφανώσῃ. Ἐκεῖ δὲ πάλιν τὸν Ἀχιλλέα παρωδῶν ἐζήτει Πάτροκλον . . . . ὅτ' αἴφνης ἀποθνήσκει ἐκ νόσου ἢ δηλητηρίου, ὁ προσφιλὴς αὐτῷ Φῆστος. Ὅθεν μεγάλη ἀνάπτεται πυρὰ· ὁ νεκρὸς τίθεται ἐπ' αὐτῆς· θυσίαι καὶ σπονδαὶ τελοῦνται· ἐν μόνον λείπει ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ νέου Πατρόκλου, ἡ μακρὰ καὶ ξανθὴ τοῦ Ἀχιλλέως κόμη. Ὁ Καρακάλλας φέρει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πλόκαμον ζητῶν — οἱ περιεστῶτες γελῶσι — καὶ κόπτει . . . ὅσας δὲν εἶχε τρίχας· ἦσαν αὐταὶ ὁ ὄβολος τῆς χήρας. Ἄλλ' ἡ σκιά τοῦ Ἀχιλλέως δὲν ἐδείχθη εὐγνώμων τηλικαύτη θυσία, καὶ ἀφήκε τὸν Καρακάλλαν νὰ πέσῃ ὑπὸ τὸ ξιφίδιον τοῦ Μακρίνου· δεύτερον δὲ τοῦτο μετὰ τὸν Αἰσχύλον παράδειγμα ὅτι ὁ μέγας Ζεὺς δὲν εὐνοεῖ τοὺς φαλακρούς. Ἄλλως πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῇ τις ὅτι ὁ Ὑψίστος σατυρικὸς ποιητής, ὁ τόσον εὐφυῶς σκώπτων ἡμᾶς, ὁ πέμπων ὄμβρον, ὅτε ζητοῦμεν ξηρασίαν, καὶ ξηρασίαν, ὅτε ποθοῦμεν ὄμβρον, θὰ ἔχη τόσῳ κακὸ γ ο ὕ σ τ ο, ὥστε νὰ προτιμᾷ τοὺς ἀκόμους τῶν κομῶντων; Ἐννοῶ τὴν χρησιμότητα τῶν φαλακρῶν ἐν Ἀθήναις, ἔνθα τὸ ἀερίο φως σκοταέριον· ἀπορῶ δὲ μάλιστα πῶς οὐδενὶ ἐπῆλθε μέχρι τοῦδε ἡ γόνιμος ἰδέα τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῶν, καὶ δὲν ἐξεδόθη εἰσέτι διάταγμα ἐπιβάλλον εἰς τοὺς φαλακρούς νὰ ἐξέρχωνται ἀσκεπεῖς κατὰ τὰς ἀσελήνους ἢ ὀμιχλώδεις νύκτας, δίκην φανηφόρων· ἐνὶ λόγῳ ἐννοῶ προτίμησιν δημάρχου, οὐχὶ ὅμως καὶ Θεοῦ, τόσους ἔχοντος περὶ αὐτὸν λαμπτήρας, διότι φαλάκραι εἰς τὸν οὐρανὸν εἶναι ὡς γ λ α ὕ κ ε ς ἐ ν Ἀ θ ῆ ν α ι ς. Φαντάσθητε ὅμως πρὸς στιγμὴν ἂν τὸ διάταγμα τοῦτο ἐξεδίδετο καὶ ἐδημοσιεύετο διὰ τυμπανοκρουσίας ἐπὶ τὸ δημοτικώτερον; Τί κακὸ θὰ ἐγίνετο! τί ἀλαλαγμός, τί φωναίς, τί βοή, τί ὀχλαγωγία! Τὴν ἐπιούσαν ὅμως δὲν θὰ εὕρισκες φαλάκραν εἰς ὅλας τὰς Ἀθήνας, καὶ μετὰ τὸν φανὸν τοῦ Διογένους ἂν τὴν ἐζήτεισ! ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδος, ὁ τοὺς πάντας ἐξοικονομῶν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, θὰ ἔκαμνε τὸ θαῦμά του, ποῦ μὲν διὰ μ π ο γ ι ᾶ ς ἢ μελάνης, ποῦ δὲ διὰ φενάκης, ἐξοικονομῶν οὕτω πτωχοῦς τε καὶ πλουσίους. Καὶ πῶς ν' ἀνακαλυφθῇ τοιαύτη καρονόθευσις! πῶς νὰ εἴπωσι τῷ παροδίτῃ οἱ ἐπὶ τῶν φανηφόρων τεταγμένοι ἴ β γ ἄ λ τ ε, κύ ρ ι ε, πα ρ α κ α λ ῶ, τὸ καπέλλο σας νὰ ἰδῶ τί μαλλιά ἔχετε; θὰ ἦτο κάπως δύσκολον, καὶ μόνη θεραπεία φόρος βαρὺς ἐπὶ τῆς φενάκης, τῆς μ π ο γ ι ᾶ ς καὶ τῆς μελάνης, ὅστις θὰ εἶχε καὶ τοῦτο τὸ καλὸν ὅτι θὰ ἐγράφοντο ὀλιγώτερα, σὺν οἷς καὶ ἡ παρούσα λέσχη.

(1) Ἡ ρ ω δ ι ᾶ ν. Δ', 7: Πάνυ τε ὄν ψιλοκόρησ, πλόκαμον ἐπιθεῖται τῷ πυρὶ ζητῶν, ἐγγελάτο· πλὴν ὄν εἶχε τριχῶν ἀπελείρατο.

(1) Κ ρ ι τ. Ι Σ Τ', 20.

(2) Β' Β α σ ι λ. Ι Ι', 9—14.

(3) Ἡ σ α ῖ α ς, Γ', 16.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΡΙΑΡΗΣ

(Λόγος αὐτοσχεδίου ἐκφωνηθεὶς ἐπὶ τοῦ τάφου του).

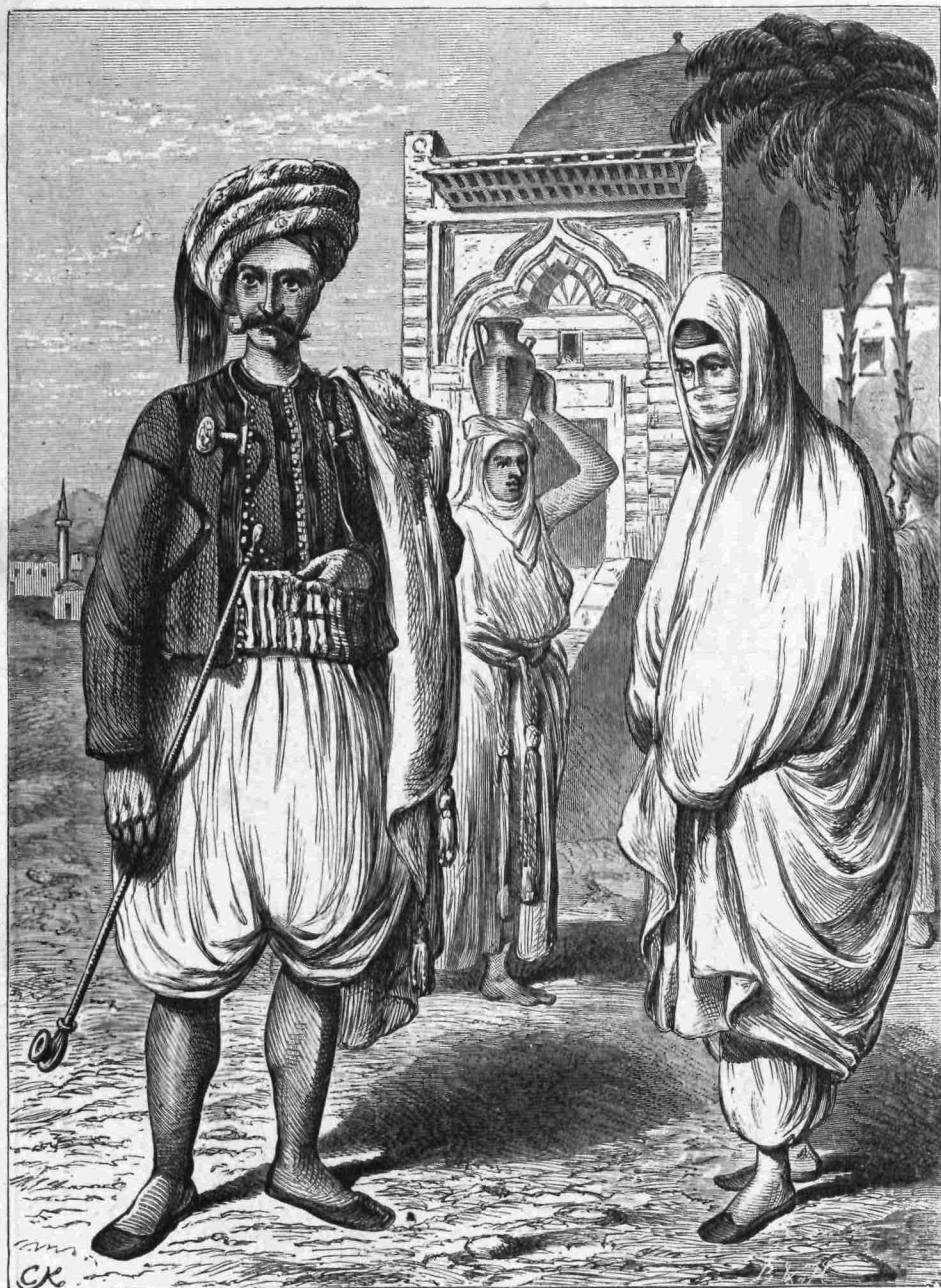
Ὅταν εἷς ἥρωσ λίπτη, ὅπως μεταβῆ εἰς τὴν ἀθανασίαν, ἀπὸ τῆς πτώσεως αὐτοῦ ἀφίπτανται σπινθήρες οὐράνιοι ἠλεκτρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν ἐπιζώντων, παρορμῶντες δ' αὐτοὺς νὰ στρέψωσι μετὰ πόθου τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω εἰς τὰ μεγαλουργήματα τοῦ γίγαντος ἐκείνου τῶν μαχῶν, ὅστις ἀτρομον προτάσων στήθος εἰς κινδύνους ἀδιαλείπτους ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τῶν προσδοκιῶν αὐτοῦ, καὶ θεὸς ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον τὸ ὄπλον, τὸν πιστότατον αὐτοῦ κατὰ τὸν βίον σύντροφον, κοιμάται τὸν αἰώνιον ὕπνον γλυκὺς καὶ γαλήνιος, διότι ἡ μνήμη αὐτοῦ θέλει ἐπιζῆ ἐπὶ γενεὰς γενεῶν εἰς τὰς καρδίας τῶν ὁμοεθνῶν αὐτοῦ. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος εἰς τὰ Λευκὰ ὄρη τῆς Κρήτης, εἰς τὸ Κουστογέρακον τοῦ Σελίνου, ἔνθα τὸ πρῶτον κόσμημα τοῦ ἐφήβου εἶνε τὸ ἐπὶ τῆς ὀσφύος ἐγχειρίδιον καὶ πιστόλιον εἶδε πρῶτον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ὁ Κωνσταντῖνος Κριάρης. Σκιαὶ νεκρῶν περὶξ αὐτοῦ εἰς τὰ παρελθόντα τῶν μαχῶν πεδία ἐμάχοντο τότε κατὰ πᾶσαν νύκτα εἰς τὸ σκότος, ὅπου δὲ καὶ ἂν διέβαιναν ὁ πατὴρ τῶ ἐπεδεικνυε θέσιν, ἔνθα οἱ Κρητες πεισματωδῶς πρὸς τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἐπολέμησαν, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπληροῦτο τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους μίσους, ὅπερ τὸν Ἀνίθην ἄλλοτε παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ οἴκου ἔκαμε νὰ ὀρκισθῆ τὸν ἀδιαλείπτου πρὸς τοὺς πλεονέκτας Ῥωμαίους ἀγῶνα. Πρῶτον δὲ εἰς τὸν ἀπόκρημνον βράχον τῆς Γραβούσης, ὑπεράνω τῶν ἀγρίως μυκωμένων κυμάτων ἀπεδείχθη τοῦ ἀτρομήτου νεανίου ἡ ἀκαμπτος ἀνδρεία, ἥτις αὐτὸν ὑπασπιστὴν τοῦ τότε ἀρχηγοῦ τοῦ Σελίνου Ἰακώβου Κουμῆ προεβίβασεν. Ἐκτοτε οὐδεμίαν ἐπανάστασιν ὑπῆρξε καθ' ἣν δὲν ἐπρωταγωνίστησε. Ὅτε δ' ὁ θρόνος τοῦ Σουλτάνου μαχομένου πρὸς τὸν Μεχμέτ Ἀλῆν τῆς Αἰγύπτου ἐσειέτο, οἱ δὲ στενόκαρδοι τῆς Ἑλλάδος πηδालιοῦχοι ἐκοιμῶντο νωθροί, ἐνῶ τὰ Αἰγυπτιακὰ στρατεύματα ἔφθασαν μέχρι τῶν περιχώρων τῆς Σμύρνης, ὁ Κριάρης ἔτρεξε μετὰ τὸ ὄπλον αὐτοῦ εἰς τὸ Πρόδαρμα τοῦ Ἀποκορώνου, ἔνθα οἱ μεγαλόφρονες ἐξ Ἑλλάδος ἐθελονταὶ Δεικτάκης καὶ Λαμπρινίδης εὗρον τὸν ἐπιζήλον ὑπὲρ πατρίδος θάνατον. Καὶ ὅπως φανῆ πόσον ἡ μεγάλη τοῦ ἥρωος ψυχὴ ἐννοεῖ ὀρθῶς τὸ ἀληθὲς τῆ πατρίδι συμφέρον φρούραρχος τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς ὦν τῶ 1859, ὅτε νέα τὴν νῆσον κατεῖχεν ἀνταρσία, οὐδὲ ἐν μῆλον ἀπὸ κήπον Ὀθωμανοῦ ἐπέτρεψε νὰ συλλέξωσιν οἱ στρατιῶται τῶν Ἑλλήνων, οὕτω δ' ἀναιμᾶκτως κατὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ Νικ. Κανάρη ἐπέτυχε θαυμασίως ἡ ἐπανάστασις ἐκείνη.

Ἄλλὰ τίς θέλει διηγηθῆ τὰς 80 μάχας τοῦ Κριάρη, ὅτε τῶ 1866 μετὰ 500, μετὰ 300, ἐνίοτε μετὰ 5 μόνους συντρόφους ἐτόλμα νὰ κρατῆ τὴν ὀρμὴν χιλιάδων ἢ καὶ μυριάδων ἐναντίων; «Ὁ Κριάρης ποτὲ δὲν ὀπισθοχωρεῖ» ἦτο τὸ γενικῶς λεγόμενον ὑπὸ τε Κρητῶν καὶ ἐθελον-

τῶν. Ὁ Κριάρης προηγεῖτο μετὰ τὸν ὀξυδερκῆ ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄπλου, ὅτε ἐξ χιλιάδας ἀνδρείους Τουρκοκρητικούς καὶ Νιζάμιδες ἐξέβαλλον οἱ Χριστιανοὶ ἐκ τῆς Κανδάνου, ὁ Κριάρης ὅτε μετὰ τὸ ξίφος γυμνὸν ἔφεραν μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ φρουρίου τῶν Χανίων ἐκ τῶν Κεραμειῶν τοὺς Τούρκους, ὁ Κριάρης εἰς τὰ Σφακιά παλαίων πρὸς τὸν φοβερὸν Ὀμὲρ πασοῦν, ὁ Κριάρης εἰς τὴν Ἀράδαιναν . . . καὶ ποῦ δὲν εὕρισκον οἱ ἐξ Ἑλλάδος ἐθελονταὶ τὸν Κριάρην, ὅπως κόψη τὸν ὀλίγον αὐτοῦ μόλις εὕρισκόμενον ξηρὸν ἄρτον καὶ δώσῃ τὸν ἡμισὺν εἰς τοὺς πεινῶντας ξένους; «Γύρισε ὀπίσω, Κριάρη», ἐφώναζε μίαν ἡμέραν εἰς Κρής, «πέντε χιλιάδες ἔρχονται καὶ εἴμεθα ἡμεῖς 5 ἄνθρωποι μόνον». — «Ὁ Κριάρης θὰ πολεμήσῃ», ἀπήντησεν. — «100 χιλιάδες στρατὸς εἶνε εἰς τὴν Κρήτην, Κριάρη, 40 μεγάλα πλοῖα τὴν ζώνουσιν, ἡ Εὐρώπη ἐγκαταλείπει παντελῶς τοὺς Χριστιανούς». — «Ὁ Κριάρης, ὄχι, δὲν θ' ἀφήσῃ τὸ ὄπλον», ἀπεκρίνετο καὶ μετὰ πέντε μόνον συντρόφους ἐπολέμησε πρὸς χιλιάδας Ὀθωμανῶν. «Παραδώσου Κριάρη, διότι ἐπληγώθη βαρέως». — «Δὲν παραδίδομαι ζωντανὸς εἰς ξένους· ποῦ εἶνε ὁ συντοπίτης μου; ποῦ εἶνε ὁ Σελίμ ἀγᾶς ὁ Φούσκης ὁ γενναῖος Κρητικὸς, εἰς αὐτὸν μόνον ἐμπιστεύομαι». Ἦλθεν ὁ Φούσκης καὶ τοῦ ἔδωκε τὸν λόγον του· ὡς Κρής δὲ καὶ αὐτὸς στρατιώτης ἐνεμεινεν εἰς αὐτόν. Ὁ Κριάρης ἐνοσηλεύθη, ἔγεινεν ὑγίης, εἶδε πάλιν τὴν Κρήτην δούλην, ἔκλαυσε πικρῶς καὶ ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς φυγῶν πρὸς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα.

Ὅποια ἐπῆλθεν εἰς τὴν ψυχὴν μου ἀνάμνησις! Ὁ γενναῖος οὗτος Τούρκος Σελίμ Ἀγᾶς ἔπαθε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὅτε σκιρτῶν ὑπὸ χαρᾶς ἔμαθεν αἴφνης ὁ Κριάρης ὅτε ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας νὰ νοσηλευθῆ. Τὸν ἐφιλοξένησεν εἰς τὸν πενιχρὸν αὐτοῦ οἶκον, καὶ μέχρι δακρῶν συγκινούμενοι ἔβλεπον τῶν Ἀθηναίων οἱ κάτοικοι τοῦτον τῶν μαχῶν τὸν ἥρωα ὀδηγοῦντα ὡς μικρὸν παιδίον ἐκ τῆς χειρὸς εἰς τὸ ὀφθαλμιατρεῖον ἐκεῖνον, ὃν ἀμειλίκτως ἄλλοτε ἤθελε φονεύσει ἂν εἰς μάχην τὸν ἀπῆντα.

Καὶ αὖθις ὁ Κριάρης πιστὸς εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος προέβη μεγαλόφρων ἀγωνιστῆς τῶ 1878, πλὴν καὶ αὖθις περίλυπος καὶ βαρυθυμῶν ἐπανῆλθε κατόπιν εἰς Ἀθήνας, ὅπως φροντίσῃ περὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ, ἀφοῦ ἡ δύστηνος πατρίς ἐπέπρωτο καὶ πάλιν νὰ μὴν ἀπαλλαγῆ τοῦ ζυγοῦ. Ἄλλὰ, ψυχὴ μεγάλη! μὴ δυσανασχετῆς· οἱ ὀφθαλμοί σου ἀποχαιρετοῦσι τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, εἶδες μεγαλοπρεπὲς θέαμα βουλής μικρᾶς ἀλλ' ὑψηλῆς τὸ φρόνημα νὰ λακτίζη τὸν θρόνον ἐκεῖνον, ὃν οἱ δυνατοὶ τῆς γῆς διατάζουσιν εἰσέτι νὰ διασειώσωσι· εἶδες τὴν Κρήτην καρπὸν ὤριμον πρὸς ἐλευθερίαν καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς πατοῦντα ἀγέρωχα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἃ τοσάκις μετὰ

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΑΛΓΕΡΙΑΣ.

ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΜΑΡΚΟΥΕΣΣΗΣ.

αἷμα αὐτῶν ἔβρεξαν. Εἶθε ἡ ἀτέραμνος ψυχὴ σου νὰ ἐνσταλάξῃ καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ γενναῖον ἐκεῖνο καὶ ἀπτόητον ἦθος, ὅπερ μόνον εἰς μεγαλουργήματα ὀδηγεῖ, εἶθε νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι στρατιῶται μόνον καὶ ναῦται τολμηροὶ γινόμενοι θὰ διδάξωμεν τοὺς πλεονεκτικούς ξένους νὰ σέβωνται τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ὅταν ὄνειρεύωνται νὰ μοιράσωσι τοὺς τόπους, ἔνθα ὑπῆρξεν ἄλλοτε ἡ κοιτίς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἄς ἐπανορθώσῃ κὰν τὰ σφάλματα τοῦ παρελθόντος τοῦ παρόντος ἢ δραστηριότης, μηδὲ ἀναβάλωμεν καθ' ἐκάστην νὰ ἐπιδείξωμεν σημαίαν Ἑλληνικὴν

ἰσχυρὰν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀλβανίας καὶ Μακεδονίας, διότι «οἱ καιροὶ οὐ μενετοί». Τότε, ἀλλὰ τότε μόνον, θὰ εὐλογήσῃ ἡμᾶς ἐξ οὐρανοῦ ἡ μεγαλόφρων τοῦ Κριάρη ψυχὴ, θὰ καταστῶμεν δὲ ἄξιοι νὰ στήσωμεν εἰς τὸν ἥρωα τῆς Κανδάνου καὶ τῶν Κεραμιῶν τὸν προσήκοντα ἀνδριάντα ἐπιφωνοῦντες· Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ ἀτρομήτου στρατιώτου Κωνσταντίνου Κριάρη.

Α. Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

Γυμνασιάρχης.

ΠΕΡΙ ΠΕΡΣΙΚΗΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ἐν Περσίᾳ μέχρι τοῦ βασιλέως Δζεμπιδ δὲν ὑπῆρχε τακτικὸν ἡμερολόγιον, ἡ δὲ ἡμέρα τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ ἡγεμόνος τούτου ἐθεωρήθη ἀρχὴ χρονολογίας· δὲν ἔμεινεν ὁμως σταθερά, διότι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἡγεμόνος τούτου, ἀρχὴ χρονολογίας ἐθεωρήθη πάλιν τὸ ἔτος, ὁ μὴν καὶ ἡ ἡμέρα τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ διαδόχου αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἐξηκολούθει μέχρι τοῦ Ἰσδεγέρδου (Γιεζδετζερδ) υἱοῦ τοῦ Σεχριγιάρ, υἱοῦ τοῦ Νουσίρι Ρεβάν, ὅστις ἦν ὁ τρίτος βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Σασανιδῶν καὶ ὁ τελευταῖος τῶν Περσῶν βασιλέων. Ὑπελόγισαν δὲ ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ ἡγεμόνος τούτου ἡμέρα ἀντεστοίχει πρὸς τὴν 22αν ἡμέραν τοῦ μηνὸς ρεδιοῦλ-ἔββέλ τοῦ δεκάτου πρώτου ἔτους τῆς Ἑγείρας καὶ ἡ χρονολογία αὕτη διετηρήθη. Ὅτε δὲ ἀνέβη τὸν θρόνον ὁ Σουλτάν Δζελαεδδὶν Μελέκ Σάχ, υἱὸς τοῦ Ἀλπαρσλάν ἐκ τῶν Σελτσουκιδῶν, ἦν ἡ ὀγδόη ἡμέρα τοῦ Ραμαζάν τοῦ 475 ἔτους τῆς ἐγείρας· ὁ δὲ ἥλιος εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸ ζῶδιον τοῦ Κριοῦ (χεμέλ) κατὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν, ἥτοι τοῦ Νεβρούζ. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον, ἤλθον εἰς προσκύνησιν τοῦ βασιλέως διάφοροι λόγιοι, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐγκριτος ἀστρονόμος Ὁμέρ Χιγιάμ. Μεταξὺ ἄλλων, συνέπεσε λόγος καὶ περὶ ἀστρονομίας καὶ περὶ ἀρχαίων χρονολογιῶν. Ὁ Ὁμέρ Χιγιάμ προέτεινεν εἰς τιμὴν τοῦ νέου βασιλέως νὰ θεωρηθῇ πάλιν ὡς ἀρχὴ νέας χρονολογίας ἡ ἡμέρα τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως αὐτοῦ καί, κανονιζομένη ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων, νὰ χρησιμεύσῃ τοῦ λοιποῦ ὡς σταθερὰ διαρκῆς χρονολογία. Ὁ Δζελαεδδὶν εὐχαριστηθεὶς ἐδέξατο τὴν πρότασιν ταύτην, καὶ οὕτως ἐσχημάτισεν ἡμερολόγιον, βάσιν ἔχον τὴν ἡμέραν, τὸν μῆνα καὶ τὸ ἔτος τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ Δζελαεδδίν.

Ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τούτῳ παρεδέχθησαν τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν τῆς χρονολογίας τοῦ Γεζιδιτέρδ, ἀρχὴν δὲ

τοῦ ἔτους ὑπελόγισαν τὸν μῆνα Φερβερδίν· πρώτην δὲ λαδὴ τούτου ὤρισαν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς τὸν κριὸν καὶ ἦν καθιέρωσαν εἰς τὸ νὰ ἐορτάζηται πανηγυρικῶς καθ' ὅλην τὴν Περσίαν. Τὴν χρονολογίαν ταύτην, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Δζελαεδδίν Δζελαεδδικὴν ἐπικληθεῖσαν διετήρησαν οἱ Πέρσαι ἐπὶ μακρὸν κατόπιν δὲ παρεδέξαντο τὴν χρονολογίαν τῆς Ἑγείρας, διετήρησαν ὁμως καὶ διατηροῦσι τὸ ἔθιμον τοῦ πανηγυρίζειν δημοτελῶς τὴν πρώτην τοῦ Φερβερδίν, ἥτοι τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας. Τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Νεβρούζ, ὅπερ σημαίνει νέα ἡμέρα. Τὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ πεμπόμενα δῶρα καλοῦσιν νεβρούζιγιέ, ὅπερ εἶναι εἶδος ἐκχυλίσματος ἀρωματώδους.

Ἡ Δζελαεδδικὴ χρονολογία ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς 14 Μαρτίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1079. Τὰ ἔτη τῆς χρονολογίας ταύτης ἦσαν ἡλιακά, συγκείμενα ἐκ 365 ἡμερ. 5 ὥρ. 49', 5", καὶ 27". Εἰς διάστημα 33 ἐτῶν, 26 μὲν ἔτη ἦσαν κοινὰ συγκείμενα ἐκ 365 ἡμερῶν· τουτέστιν ἐπτάκις μὲν ἦσαν τρία κοινὰ καὶ ἐν ἐμβόλιμον, ἔπειτα δὲ τέσσαρα κοινὰ καὶ ἐν ἐμβόλιμον. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἡ χρονολογία αὕτη μόλις εἰς διάστημα ὑπὲρ τὰ 5400 ἔτη δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ τροπικοῦ ἔτους κατὰ μίαν ἡμέραν, ἐνῶ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, τὸ δῆθεν τελειότερον, ἀπομακρύνεται τοῦ χρονικοῦ ἔτους εἰς διάστημα 3700 ἐτῶν.

Τὰ ὀνόματα τῶν Περσικῶν μηνῶν ἐν τῇ χρονολογίᾳ ταύτῃ εἰσι τὰ ἑξῆς:

Φερβερδίν, ἀρδμπιχίστ, χορδάτ, τίρ, ἀμερδάτ, πεχριβέρ, μίχρ, ἀμπάν, ἀδέρ, δέχ, μπαχμάν, ἰσφενδερμενδ.

Τοσαῦτα ἔστωσαν ἀρκετὰ περὶ τῆς Περσικῆς χρονολογίας. Ἐς ἄλλοτε περὶ τῶν ἱερῶν μηνῶν τοῦ Κορανίου.

Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Διευκτὴς ἐν τῷ ἐπερχ. διευκτῆρι Ἀμμοχώστου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ

Ἡ παρὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βρυεννίου «διδαχὴ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων» ἐγένετο δεκτὴ ἐν Ἀγγλίᾳ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν καὶ δοκίμων τῶν προωρισμένων εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος χρονολογεῖ τὸ ἔργον τοῦτο μεταξὺ τῶν ἐτῶν 120 καὶ 160 μ. Χ.

Ἡ Ἀκαδημία μετὰ μακρὰν καὶ ἐπιμελῆ ἐπιθεώρησιν συγκεφαλαιοῖ τὰς κρίσεις αὐτῆς διὰ τῶν ἐξῆς παρατηρήσεων. «Τὸ διάφορον τοῦ βιβλίου τούτου εἶναι μέγα »ἐπειδὴ βοηθεῖ ἡμῖν ὅπως ἴδωμεν τίνι τρόπῳ συγγράματα ὡς αἱ ἀποστολικαὶ συντάξεις συνεπληρώθησαν »βαθμηδόν, τῇ συγχωνεύσει τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων »πολλῶν ἀναχθέντων εἰς τὴν χρονολογίαν τῶν μεταγενεστερῶν συγγραφῶν. Τὸ αὐτὸ ἐγένετο ἐκτενέστερον μάλιστα καὶ ὡς πρὸς τὰς λεπτοurgerίας.»

Ὁ Βρυένιος προσέθηκε περιγραφὴν παντὸς ὅ,τι περιέχεται εἰς τὰ περίφημα χειρόγραφα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐν οἷς καὶ ἡ σύνοψις τοῦ Χρυσοστόμου.

Πάντες οἱ Εὐρωπαῖοι φιλόλογοι τρέφουσι βαθεῖαν ἐγνωμοσύνην πρὸς αὐτὸν ἐφ' ᾧ εἰργάσθη, καὶ προδοκῶσιν ὅτι θέλει αὐξήσει τὰ τῆς ἱεράς μαθήσεως κεφάλαια.

* *

Διὰ τοῦ προσφάτου θανάτου τοῦ Καθηγητοῦ τῆς κλασικῆς φιλολογίας καὶ λογικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Σύδνεϋ, τοῦ Αἰδεο. Διδάκτορος Καρόλου Βάδεμ, ἀπώλεσαμεν τὸν μέγιστον τῶν νεωτέρων Εὐρωπαϊῶν φιλόλογων. Κατεκρίθη πρὸ 17 ἐτῶν ἡ Ἀγγλία ὅτι ἀφῆκε τοιοῦτον πεφημισμένον καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ἄνδρα ἐπὶ τῇ ἀπειρῷ αὐτοῦ μαθήσει ν' ἀπέληθον τῶν ἀκτῶν αὐτῆς διὰ τὸν προσενεχθέντα διορισμὸν αὐτῷ ἐν Αὐστραλίᾳ. Ἡ ἐκτίμησις ὅμως καὶ ἀγάπη ἦν ἀπέκτησε καὶ διετήρησε μέχρι τελευταίας στιγμῆς ἐν Σύδνεϋ ἀντήμειβεν αὐτὸν προσωπικῶς. Ἐν τῷ εἰς τιμὴν αὐτοῦ δοθέντι συμποσίῳ τῇ γενεθλίῳ ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομηκονταετηρίδος αὐτοῦ, πρότινων μηνῶν, μετὰ τὸν μακρὸν καὶ λαμπρὸν αὐτοῦ λόγον παρετήρησε τὰ ἐξῆς ὡς πρὸς τὸ ἀτοπον τοῦ καλεῖν τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, ν ε κ ρ ἄ ν γ λ ὠ σ σ α ν «Νεκράν!» Εἶναι ἡ φιλία νεκρά; εἶναι ἡ πίστις νεκρά; εἶναι ἡ γενναιότης νεκρά; —Καὶ ποῦ εἶναι δυνατόν νὰ εὐρωμεν τὴν γλῶσσαν τῆς φιλίας, τῆς πίστεως, τῆς γενναιότητος ἐκπεφρασμένην διὰ διεγερτικωτέρων ἤχων ἢ ἐν τῇ γλῶσση ταύτῃ;

Ἡ περιγραφὴ τῆς κηδείας τοῦ Διδάκτορος Βάδεμ ἐν Σύδνεϋ καὶ ἡ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μιλίου μῆκος καταλαβοῦσα πομπὴ τοῦ πλήθους μετὰ τῶν βασιλικῶν τιμῶν τῶν ἀπονεμηθεισῶν αὐτῷ, εἶναι τρανὸν δεῖγμα τῆς ὑπολήψεως πρὸς τὴν ὑπεροχὴν τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα ὅστις ἦτο ἀληθῶς «ἀναξ ἀνδρῶν.»

* *

Ἐν Δρέσδη ὑπεροδοηκοντούτης ἀπεβίωσεν ὁ Λουδοβίκος Ρίχτερ, ὁ εἰκονογράφος τῶν Γερμανικῶν δημοδῶν ἄσματων, μύθων καὶ παραδόσεων, ὅστις διὰ τοῦ ὕφους τῆς ἰχνογραφῆσεως αὐτοῦ ἔδωκεν ἀφορμὴν ἐν Γερμανίᾳ εἰς ἀναμόρφωσιν τῆς ξυλογραφίας.

* *

Ὁ εὐγνωστος ἀρχαιολόγος κ. Ι. Γ. Οὐάλλερ ἔγραψεν ἐσχάτως διατριβὴν, κατόπιν τῶν ἐρευνῶν του ἐν μικρᾷ τινι ἐκκλησίᾳ ταπεινῆς κατασκευῆς, τῆς Νορμανδικῆς περιόδου ἐν τῷ μεγάλῳ Κανφίκλδ, Ἑσσεξ. Μεταξὺ πολλῶν παλαιῶν συμβόλων, εἴλκυσε ἰδίως τὴν προσοχὴν του τὸ ἐπὶ τῆς παραστάδος τῆς πύλης σύμβολον τὸ καλούμενον «φύλφον», τὸ —]— ἀρχαιοτάτον πάντων, τὸ Σανσκριτιστὶ «σβάστικα», ὅπερ οἱ Γερμανοὶ συγγραφεῖς ἀφιερῶσιν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ πυρός. Τὸ σύμβολον τοῦτο, ὅπερ τοσοῦτον ἐσχάτως ἐγένετο εὐχρηστον ὡς κόσμημα παντὸς σχεδὸν ἔργου, καὶ ὅπερ εἶναι γνωστὸν παρὰ ταῖς Ἀγγλίαις ὡς «τὸ Ἑλληνικὸν σχέδιον» εἶναι, ὡς λέγει ὁ κ. Οὐάλλερ αὐτολεξεί, «βεβαίως ἐν τῶν ἀρχαιοτέρων θρησκευτικῶν συμβόλων, καὶ τὸ μόνον ὅπερ ἔτυχε γενικῆς »παραδοχῆς. Τὸ ἀξιοσημείωτον τοῦτο σχῆμα τὸ παριστῶν ἰδιότητά τινα τῆς θεότητος, τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς, »καὶ ἀναφερόμενον εἰς τὴν Βίδα, περιήλθεν ἀπὸ τῆς »ἀρχαίας λατρείας πρωτοτύπου Ἀριανῆς φυλῆς εἰς τοὺς »ἡμετέρους χρόνους. Παρατηρεῖται καθ' ὅλην τὴν Ἀσσίαν, ὅτε μὲν ἐπὶ Κινεζικῶν κεντημάτων, ὅτε δὲ ἐπὶ »Μωαμεθανικῶν δακτυλίων προσευχῆς. Εἰσποιηθὲν ὑπὸ »τῶν θρησκείων τοῦ Βράχμα καὶ τοῦ Βούδα προσείρπυσεν εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν μετὰ καὶ ἄλλων »ἀντικειμένων εἰδωλοατρικῶν τελετῶν, καὶ εὐρηται εἰς »τὰς κατακόμβας τοῦ Ἁγίου Καλιξτου, τῆς 4ης ἑκατονταετηρίδος. Ἐν τῇ ἀπωτάτῃ χώρᾳ τῆς Θιβητίας ἐλογίζετο ὡς σύμβολον «τοῦ ἐσταυρωμένου Θεοῦ ὑπὲρ τῆς »σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους», τῆς ἰδέας ταύτης »μετενεχθείσης ἐκεῖσε ὑπὸ τῶν Νεστοριανῶν κατὰ τὴν »δὴν ἑκατονταετηρίδα. Ἦτο ἐν χρήσει ὡς γνώρισμα αἰρέσεως ἐν Ἰνδία καὶ Κίνα πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς. Ὅτι δὲ ἔμβλημα ἔχον σχέσιν πρὸς τὴν ἀρχαιοτάτην τῶν θρησκείων καὶ πρὸς τὰ μεγάλα Ἀνατολικά συστήματα τῆς θρησκείας, ἦτο δυνατόν νὰ εὐρεθῆ ἐν »ἀφανεῖ τινι χωρικῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας τοσοῦτω ἀπεχούσης ἐν τῇ γεωγραφίᾳ τῶν ἀρχαίων χρόνων, εἶναι »ἄξιον σημειώσεως καθὸ δεικνύον τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ὅ,τι »συνδέεται μετὰ τῆς δημόδους λατρείας. Διὰ τοῦ συμβόλου τούτου —]— περιερχόμεθα ὀλοσχερῶς πᾶσαν τὴν »περίοδον τὴν διαλαμβάνουσαν τὸ γνωστὸν παρελθὸν τῆς »ἀνθρωπίνης φυλῆς. Προηγεῖται τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν »κρατῶν ἐκείνων ὧν ἡ ἀρχὴ εἶναι σκοτεινὴ, τῶν ἄλλε»παλλήλως ἐγεροθέντων πολλακίς ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἀσθε-

»νεστέρων, καὶ ἀπωχημένων ἐν λήθῃ· ἀλλὰ τοῦτο ἔμεινεν
»εἰς μνεῖαν πρωτουργοῦ τινος πίστεως μονοθεϊστικῆς λα-
»τρείας εἰσποιηθὲν ὑπὸ πάντων τῶν μεγάλων συστημά-
»των τῆς θρησκείας τῶν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὑπαρ-
»χόντων. Ἄναντιρρήτως λοιπὸν εἶναι ἄξιον σεβασμοῦ ἂν
»οὐχὶ ἄλλο ἢ ὅπως διεγείρῃ τὸ πνεῦμα νὰ σκεφθῇ ὅποια
»θαυμασία ἀνάμνησις ἀνθρωπίνης σκέψεως ἐγκαλύπτεται
»ἐν τῷ ἰδιοτρόπως ἐσχηματισμένῳ συμβόλῳ τούτῳ».

*
**

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΜΜΑΤΗ

Θεοκρίτου εἰδύλλιον ΙΑ'.

Πές μου γιατί δὲ μ' ἀγαπᾶς, θαλασσινὴ Νεραίδα,
Ποῦ εἶσαι τρελλὴ καὶ πεταχτὴ σὰν τὸ μικρὸ μουσχάρι·
Ὅπου εἶσαι τραγανώτερη κι' ἀπ' τᾶγουρο σταφύλι
Κ' εἶσαι κατάσπρη σὰν τυρὶ κι' ἡμερὴ σὰν ἀρνάδα;
Γιατ' ἔρχεσαι 'ς τὸν ὕπνο μου τῆ νύχτα ποῦ κοιμοῦμαι,
Κι' ἄμ' ἀνοιχθοῦν τὰ μάτια μου, σηκώνεσαι καὶ φεύγεις
Σὰν προβατίνα 'ς τὸ βουνὸ ποῦ βλέπει γερολύκο;
Κόρη μου, ἐγὼ σ' ἀγάπησα κι' ἀπ' ὅταν σὲ πρωτόειδα;
Ὅπου ῥθες μὲ τῆ μάννα μου λουλούδια νὰ μαζώξῃς,
Κ' ἐγὼ πηγαίνοντας ἔμπροστὰ σᾶς ἔδειχνα τὸ δρόμο.
Εἰς ἀπὸ κείνη τῆ φορὰ 'ς τὸ λογισμό μου σ' ἔχω
Καὶ σ' ἀγαπῶ, καὶ χάνομαι — καὶ σένα δέ' σε μέλει!
Τὸ ξέρω, κόρη μ' ὁμορφῆ, ξέρω γιατί μὲ φεύγεις·
Γιατὶ ἔχω φρύδι τριχωτὸ 'ς τὸ μέτωπό μου ἀπάνω,
Πάρχιζει ἀπὸ τὸ ἐν αὐτὶ καὶ φτάν' ἴσα μὲ τᾶλλο,
Κ' ἔχω ἓνα μάτι στοργυλὸ 'στὸ φρύδι μ' ἀπὸ κάτω
Κ' εἶνε κι' ἡ μύτη μου πλατεῖα καὶ κρέμετ' ὡς τὰ χεῖλη.
Μ' ἂν εἶμαι τέτοιός, χίλια ἀρνιά καὶ προβατίνας βόσκη
Καὶ πίνω τὸ καλλίτερο ἀπ' ὅσο γάλ' ἀρμέγω·
Δὲν μ' ἀπολείπει τὸ τυρὶ χειμῶνα καλοκαίρι
Κ' εἶνε τὰ τυροβόλιά μου παντοτινὰ γεμᾶτα.
Μηδὲ μὲ φτάνει 'ς τῆ λαλιὰ κανένας Κυκλομμάτης
Πολλαῖς νυχταῖς σὰν τραγουδῶ, μῆλό μου ζαχαρᾶτο,
Καὶ τῶμορφό σου τόνομα μὲ τό 'δικό μου σμίγω.
Ἐγὼ 'χω λάφια ἔνδεκα καὶ τέσσερ' ἀρκουδάκια.
Τᾶνάθρεψα, τὰ ἡμέρωσα καὶ τὰ φυλάω γιὰ σένα.
Ἐλα 'ς ἐμένα, κόρη μου, κι' ὄλα 'δικὰ σου θᾶνε,
Κι' ἀφῆσ' τὴν κρύα θάλασσα νὰ δέρνεται 'ς τοὺς βράχους.
Χρυσαῖς νυχταῖς θεὸ νὰ περνᾶς μέσ' 'ς τὴ σπηλιὰ μαζίμου.
Ἄχ! τίνος θεὸ νὰ χάριζαν τόσα καλὰ 'ς τὸν κόσμον,
Κ' ἐκεῖνος θᾶθελε νὰ ζῆ 'ς τῆς θάλασσας τὰ βάθη;
Ἐχω καὶ δάφναις 'ς τῆ σπηλιὰ, κισσοὺς καὶ κυπαρίσσια
Κι' ἀμπέλι γλυκοστάφυλο κι' ὀλόδροσο νεράκι,
Ὅπου σταλάζει ἀπὸ τὸ βουνὸ 'σὰν λιώνουνε τὰ χιόνια·

Αἱ παρὰ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας τῆ ἐποπτεία τοῦ
κ. Καββαδία γενόμεναι ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ ἐν Ἐπιδαύρῳ
ναῶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐξακολουθοῦσι λίαν ἐπιτυχῶς.
Ἐκτὸς τῶν δύο ἀγαλμάτων τῶν ἀνακαλυφθέντων ἐσχά-
τως, ἅτινα εἰκάζεται ὅτι ἐξεικονίζουσι τὸν Ἀπόλλωνα
ἤδη τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη ὅτι ἀνευρέθη Νίκη «θαυμα-
σίας τέχνης» ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ εἰρημέ-
νου Ναοῦ.

Μ' ἂν ἴσως εἶμαι τριχωτὸς κι' ἂν ἔτσι δὲ' σ' ἀρέσω,
Ἐγὼ 'χω ξύλα δένδρινα κι' ἔχω φωτιά 'ς τὴ στάχτη·
Τᾶνάφτω, πέφτω, καίομαι — κι' ἄς χάσω τὴ ζωὴ μου
Καὶ τὰκριβὸ τὸ μάτι μου γιὰ τὴ 'δική σου χάρι.
Ὁμιέ! ποῦ δὲ μ' ἐγέννησεν ἡ μάννα μου μὲ βράγχια
Γιὰ νὰ βουτοῦσα 'ς τὸ γιאלὸ νάρθῳ νὰ σ' ἀνταμῶσω
Καὶ σὰν δὲν θῆς τὸ στόμα σου — τὸ χέρι νὰ φιλήσω.
Θὰ σοῦφερνα καὶ κάτασπρα καὶ μυρωδάτα κρίνα
Γιὰ παπαροῦνα δροσερὴ καὶ κοκκινοβαμμένη,
Ποῦ τῶν' ἀνθίζει ἀνοιξὶ καὶ τᾶλλο καλοκαίρι.
Λοιπὸν κι' ἐγὼ, κορίτσι μου, θὰ μάθω ν' ἀρμενίζω,
Ἄν ἔρθῃ 'ς τὴν ἀκρογιαλιὰ κανεῖς καρβοκύρης,
Νὰ ἰδῶ τί γλύκα βρίσκετε 'ς τῆς θάλασσας τὰ βάθη.
Ἐβγα, Νεραίδα, 'ς τὴ στεριὰ καὶ ξέχνα νὰ γυρίσης,
Καθὼς κι' ἐγὼ ξεχνιοῦμ' ἐδῶ καὶ δὲν γυρνῶ 'ς τὸ σπιτί.
Ἐλα νὰ βόσκης πρόβατα, ν' ἀρμέγωμε τὸ γάλα,
Νὰ βάζῃς δυνατὴ πιτυὰ, νὰ πῆζῃς χλωροτύρι.
Ὅλα τὰ φταίει ἡ μάννα μου, γι' αὐτὸ τὴν καταριέμαι,
Ποῦ δὲ' σοῦ μίλησε ποτὲ λόγο γλυκὸ γιὰ μένα
Καὶ μὲ θωρεῖ ποῦ χάνομαι, ἕμερα τὴ ἕμερα λιώνω.
Θεὸ τῆς πῶ πῶχω φωτιά 'ς τὴν κεφαλὴ 'ς τὰ πόδια,
Γιὰ νὰ τὴν κάνω, ὅπως πονῶ, κι' ἐκείνη νὰ πονέσῃ!
Αἱ Κυκλομμάτη δύστυχε, ποῦ πᾶν τὰ λογικά σου;
Θὲ νᾶκανες πειὸ γνωστικά, νὰ πλέκης κοφφινάκια,
Νὰ πᾶς χορτᾶρι γιὰ ναῦρης τᾶρνιά σου νὰ ταῖσης.
Ἄφῃσ' τὴν κόρη τοῦ γιαιοῦ. Μὴν κυνηγᾶς ἀέρα·
Ἄλλῃ θεὸ ναῦρης πειὸ καλὴ καὶ πει' ὁμορφῆ ἀπὸ κείνη.
Πολλὰ κορίτσια πάρθενα μὲ κρίζουν κάθε βράδῳ
Θέλουν νὰ παίξωμε μαζὶ, κι' ἄμα μὲ ἰδοῦν γελοῦνε
Ποῦ θεὸ νὰ πῆ κάτι κι' ἐγὼ πῶς εἶμ' ἐδῶ 'ς τὸν κόσμον!

(Ἐκ τῶν Εἰδύλλιων)

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΡΙΑΡΗΣ

Ο ΗΡΩΣ ΤΟΥ ΣΕΛΙΝΟΥ

Σχεδιασμ. Ι. Δούκ.

Ἀποθανὼν ἐν Ἀθήναις τῆς 6 Ἰανουαρίου 1884.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΕΝ ΕΦΕΣΩ

Παρά τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καύστρου ἐπὶ μικρὰς πεδιάδος, λειμῶνος τῆς Ἀσίας ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου καλουμένης (Ἰλ. Β. 461), ἐν τῷ μέσῳ σειρᾶς χθαμαλῶν λόφων, ἔκειτο ἡ μεγάλη πόλις τῆς Ἐφέσου, μητρόπολις ἐν ἀρχῇ τῆς Ἰωνίας, εἴτα δέ, ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους, τῆς ἀνθυπατικῆς Ἀσίας. Ἡ Ἐφεσος ὑπῆρξε τὸ κέντρον σπουδαιοτάτης πνευματικῆς ἀναπτύξεως. Ἐνταῦθα ὁ Ὀμηρος ἐποίησεν, ὁ Ἀνακρέων ἔκρουσε τὴν λύραν αὐτοῦ, ὁ Μίμνερος ἔγραψε τὰ ἐλεγεία αὐτοῦ, ὁ Θαλῆς, ὁ Ἀναξιμένης καὶ ὁ Ἀναξίμανδρος ἐπεζήτησαν τὴν λύσιν τῶν αἰωνίων προβλημάτων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Ἐνταῦθα εἶδον τὸ φῶς ὁ Ἡράκλειτος καὶ ὁ φίλος αὐτοῦ Ἐρμίδωρος, οἱ ἐπιφανεῖς καλλιτέχναι Παρράσιος καὶ Ἀπελλῆς. Ἄλλ' ἢ ἀρχαία αὕτη δόξα παρῆλθε, καὶ ἡ Ἐφεσος ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους εἶχε καταντήσῃ πόλις, ἐν ἣ κατὰ τρόπον παράδοξον ἠνοῦντο τὸ ἐμπόριον, ἡ δεισιδαιμονία καὶ ἡ διαφθορά. Ἐν Ἐφέσῳ ὑπῆρχε μέγα θέατρον, οὔτινος λείψανα περιεσώθησαν, καὶ ὅπερ περιελάμβανε χιλιάδας ὄλας ἀνθρώπων. Ἐν Ἐφέσῳ ὑπῆρχεν ἐπίσης ὁ περίβλεπτος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, ὅστις κατελέγετο εἰς τὰ ἐπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου (Ἡροδ. Α. 26,2). Ἀνέκαθεν ὁ ναὸς οὗτος ἀπήλαυε τοῦ προνομίου τοῦ αὐλοῦ, ὅπερ οἱ Πέρσαι, ὁ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἀνεγνώρισαν καὶ ἐσεβάσθησαν. Πυρποληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡροστράτου κατὰ τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου (366 π. Χ.), ἀνωκοδομήθη ἔτι μεγαλοπρεπέστερος καὶ πολυτελέστερος. Ἡ λατρεία τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος τῶν Ἐφεσίων (Πρ. Ἀποστ. 19. 28), πλήρης οὔσα ἀπρεπῶν καὶ ἀσέμνων τελετῶν, ἐτελεῖτο ὑπὸ ἱερέων εὐνούχων μεγίστην κεκτημένων δύνάμιν, ὧν οἱ ἀρχηγοὶ ἐπωνομάζοντο βασιλεῖς. Ἡ εἰκὼν αὐτῆς ἐνομιζέτο πεσοῦσα ἐξ οὐρανοῦ, διοπετής. Ἡ θρησκομανία παρήγαγεν ἐνταῦθα ἐμπόριον πλούσιον, τὸ τῶν χρυσοχόων ἢ ἀργυροκόπων, ὡς ὀνομάζονται ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων (19. 24), οἵτινες ἐποίουν μικροὺς ἀργυροὺς ναοὺς τῆς Ἀρτέμιδος. Οἱ προσκυνηταὶ καὶ οἱ ξένοι οἱ συρρέοντες παμπληθεῖς εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἐφέσου ἀπεκόμιζον μεθ' ἑαυτῶν τὰ φυλακτήρια ταῦτα, δι' ὧν ἐκόσμουσαν καὶ ἐπροστάτευον τὰς ἐστίαις αὐτῶν. Οἱ ἀργυροκόποι οὗτοι ἀπέτελουν σωματεῖον ἰσχυρόν, ἐν ᾧ τὸ συμφέρον τῆς τέχνης ἐπηύξανε τὸν φανατισμόν. Ἡ Ἐφεσος ἐκαυχάτο ἐπὶ τῷ θρησκευτικῷ αὐτῆς προνομίῳ. Ἡ Ἀρτεμις ἦτο ἡ θεὰ τῆς Ἐφέσου, καὶ ἡ Ἐφεσος ἦτο ἡ πόλις τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐντεῦθεν ἀπεδόθη αὐτῇ ὁ τίτλος τοῦ νεωκόρου τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν νομισμάτων. Πρέπει νὰ ἐντείνῃ τις πάρα πολὺ τὴν φαντασίαν, ἵνα ἀναπαραστήσῃ τοιαύτην πόλιν, καθολικὸν ἐντευκτήριον παντὸς ὅτι ὁ ἐθνικὸς κόσμος εἶχε μᾶλλον ἀνεπτυγμένον, μᾶλλον δεισιδαῖμον καὶ μᾶλλον διεφθαρμένον. Ἐβρίθεν ἡ Ἐφεσος μάγων, ἐξορκιστῶν, γοήτων,

προφητῶν πάσης θρησκείας καὶ φιλοσοφίας. Ὑπῆρχε δ' ἐν αὐτῇ καὶ ἰδιαίτερον εἶδος ἐξορκιστῶν, ὧν αἱ μαγικαὶ συνταγαὶ καὶ αἱ διατυπώσεις ἦσαν διάσημα ἐν τῇ ἀρχαίῳ-τητι ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐφέσεια γράμματα. Βιβλία περὶ ἐξορκισμῶν ὑπῆρχον ἐνταῦθα παμπληθῆ καὶ πλεῖστοι κατέτριβον τὸν χρόνον αὐτῶν περὶ τοιαύτας μωρὰς ἐνασχολήσεις. Συλλογὴν δὲ τοιούτων βιβλίων κατέκαυσαν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Παύλου ἐξορκισταὶ τινες, μεταμεληθέντες καὶ πιστεύσαντες εἰς τὸ Εὐαγγέλιον (Πράξ. 19. 13—19). Καὶ ἐν Ἐφέσῳ, ὡς ἐν πάσαις ταῖς μεγάλας ἐμπορικαῖς πόλεσι τῶν τότε χρόνων, ὑπῆρχε πολυἀριθμὸς ἰουδαϊκῆ κοινότης.

Εἰς τὴν πόλιν ταύτην τῆς Ἐφέσου ἦλθε νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον ὁ μέγας τοῦ χριστιανισμοῦ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, ὁ Παῦλος, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Νέρωνος, ἐπιστρέφων ἐκ Κορίνθου. Διατρίψας δ' ἐνταῦθα ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας ἔθηκε τὰς πρώτας βάσεις τῆς χριστιανικῆς ἐξ Ἰουδαίων κοινότητος, ἥτις ηὐξήθη πολὺ κατὰ τὰ δύο ἢ τρία ἔτη, καθ' ἃ ὁ Παῦλος διέτριψεν ἐν Ἐφέσῳ περὶ τὸ ἕβον ἔτος κατὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ ἀποστολικὴν πορείαν (Πρ. 19. 19). Ἐπὶ μῆνας τρεῖς ἐκήρυξεν ὁ Παῦλος τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἐπειδὴ δὲ τινες τῶν Ἰουδαίων ἤρχισαν ν' ἀπειθῶσι καὶ νὰ διαβάλλωσι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ὁ Παῦλος ἀπέστη τῆς ἰουδαϊκῆς συναγωγῆς καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐδίδασκε καθ' ἡμέραν ἐπὶ δύο ἢ τρία ἔτη ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός, (Πράξ. 19. 9), πιθανῶς ἰδιωτικῆς σχολῆς γραμματικοῦ τινος, ὀνόματι Τυράννου. Ἐδίδασκε δὲ ὁ Παῦλος οὐ μόνον δημοσίᾳ, ἀλλὰ καὶ κατ' οἶκους τοὺς τε πιστεύοντας εἰς Χριστὸν καὶ τοὺς φιλίως πρὸς τὸ κήρυγμα αὐτοῦ διακειμένους (Πρ. κ' 20,31). Πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν ἀνθυπατικὴν Ἀσίαν, Ἰουδαῖοί τε καὶ Ἕλληνες, ἤκουσαν τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου (Πρ. 19. 10), κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον ἰδρύθησαν ἀναμφιβόλως καὶ αἱ Ἐκκλησίαι τῶν Κολοσσῶν, τῆς Ἱεραπόλεως, τῆς Λαοδικείας, τῆς Σμύρνης, τῆς Μιλήτου κ.τ.λ. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία τοῦ κηρύγματος τοῦ Παύλου ἐν Ἐφέσῳ, ὥστε ἐφάνη ὅτι ἐμελλε νὰ καταστραφῇ ἐντελῶς ἡ λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος, οὗ ἕνεκα στάσις ἠγέρθη κατὰ τοῦ Παύλου. Δημήτριός τις, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς τῆς Ἀρτέμιδος, βλέπων τὰ συμφέροντα αὐτοῦ παραβλαπτόμενα, συναθροίσας τοὺς συντεχνίτας αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς: «Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστί. Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσι θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἔλθειν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης Θεᾶς

Ἄρτεμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὄλη ἢ Ἄσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται» (Πράξ. ιθ'. 25—27). Ταῦτα ἀκούσαντες αἱ συντεχνίται τοῦ Δημητρίου καὶ θυμοῦ πλήρεις γενόμενοι, ἐφώνουν· «Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων». Καὶ ἡ πόλις δὲ πᾶσα συνεταράχθη καὶ ὤρμησαν ὁμαθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον. Ὁ Παῦλος ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ, ἵνα κατασιγάσῃ τὸν λαόν· ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ δὲν ἀφῆκαν αὐτόν. Οὕτω ὁ λαὸς ἦτο ἀνάστατος κράζων ἐπὶ ὥρας ἐν τῷ θεάτρῳ· «Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων», μέχρις οὗ ὁ γραμματεὺς διὰ λόγου συνετοῦ ἔπεισε αὐτὸν νὰ διαλυθῇ καὶ ν' ἀπέλθῃ οἴκαδε.

Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου γίνεται δῆλον, ὅτι τὸ ἐν Ἐφέσῳ θέατρον ἐγένετο αὐτῷ ἀφορμὴ κινδύνων πολλῶν καὶ δοκιμασιῶν σκληροτάτων. Τοὺς κινδύνους τούτους καὶ τὰς δοκιμασίας θέλων νὰ παραστήσῃ ὁ Παῦλος γράφει μεταφορικῶς ὅτι ἐθρησιόμαχησεν ἐν Ἐφέσῳ (Α. Κορ. ιε'. 32), ὅτι πολλοὶ ὑπῆρξαν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ (αὐτ. ιϛ'. 9), ὅτι θλίψις ἐγένετο αὐτῷ ἐν Ἄσίᾳ καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρῆθη ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι καὶ τοῦ ζῆν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐρρύσατο αὐτὸν ἐκ τηλικούτου θανάτου (Β. Κορ. α'. 8—10). Τὰς αὐτὰς ἐν Ἐφέσῳ κακώσεις περιγράφων ἀλλαγῶν ὁ Παῦλος λέγει ὅτι ἐγένετο θέατρον καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις, προστιθείς· «Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι

ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα· βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς κερικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγεννήθημεν, πάντων περιψήμα ἕως ἄρτι» (Α. Κορ. δ'. 11—13).

Ἡ Ἐφεσος παριστᾷ ἐν σμικρῷ τὴν εἰκόνα τοῦ Παύλου ὡς Ἀποστόλου. Οἶους ἐν χρόνῳ βραχεῖ ὑπέστη ὁ Παῦλος ἐν Ἐφέσῳ διωγμούς καὶ κινδύνους, τοὺς αὐτοὺς ὑφίστατο διωγμούς καὶ κινδύνους ἐπὶ τριακονταετιᾶν ὄλην κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον ἐν πλείσταις πόλεσι τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους. Ὡς δ' ἐν Ἐφέσῳ, οὕτω καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἡ ἐνέργεια τοῦ Παύλου ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας. Δικαίως ἄρα εἶπεν αὐτὸς ὁ Ρενάν, ὅτι ὁ Παῦλος εἰργάσθη πλεόν ἢ πάντες οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι εἰς τὴν γιγαντιαίαν αὔξησιν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ὅτι δικαιοῦται νὰ τεθῇ ἐπὶ ὑψίστης βαθμίδος ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΜΟΣΧΑΚΗΣ

ῥηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

1) Ἡ Ἐφεσος, ἡ πρώτη ἐπίσκοπος ἐγένετο κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Τιμόθεος, ἔμεινε ἡ μητροπολιτικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἀσίας. Δύο σύνοδοι συνεκροτήθησαν ἐν αὐτῇ κατὰ τὸν ε'. αἰῶνα (431 καὶ 447). Ὑπέστη πολλὰ ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Γότθων (260), ὑπ' ὧν καὶ κατεστράφη ὁ περίφημος ναὸς τῆς Ἄρτεμιδος. Κατεστράφη δὲ ἐτελῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων, τῇ 1451. Νῦν εἶνε μικρὸν τι παλαιοῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀρκατλὶκ ἢ Ἀρκατολούκ. Σώζεται ἐπιστολὴ τοῦ Παύλου πρὸς Ἐφεσίους, ἡ ὅμως ὁ τίτλος ἐλλείπει ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χειρογράφων τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἐκ τινῶν ἄλλων λόγων μετὰ βεβαιότητος εἰλάσσεται, ὅτι ἡ πρὸς Ἐφεσίους κλιουμένη ἐπιστολὴ δὲν ἐγράφη μόνον πρὸς Ἐφεσίους, ἀλλὰ πρὸς πλείστας Ἐκκλησίας· κυκλοφοροῦσα δὲ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη διὰ τῶν ἀκρόρων Ἐκκλησιῶν περιήλθε καὶ εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ Ἐκκλησίαν, ἐν ἣ ὡς τῇ ἐπιτημοτάτῃ πατῶν ἐτηρήθη καὶ προσέλαβε κατὰ μικρὸν τὸν τίτλον πρὸς Ἐφεσίους.

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ

Πρώτη σχεδὸν ἐφαρμογὴ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς κινήτικῆς δυνάμεως ὑπῆρξεν ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ναυσιπλοΐᾳ, ἐγένετο δὲ αὕτη τῷ 1838 ὑπὸ τοῦ διασήμου Ρώσου Ἰακώβῃ, κατορθώσαντος νὰ θέσῃ εἰς κίνησιν ἐπὶ τοῦ Νεῦα τροχοφόρον πλοιάριον, ἔχον μέγεθος μιᾶς ἀτμακάτου.

Τὸ εἰς ἐνέργειαν τιθὲν τὴν κινήτηριον συσκευὴν τοῦ πλοιαρίου ἠλεκτρικὸν ρεῦμα παρείχετο κατὰ τὴν πρώτην μὲν δοκιμὴν ὑπὸ στήλης Δανιήλ, εἶτα δὲ ὑπὸ 128 μεγάλων στοιχείων τῆς τότε νεωστὶ ἐπινοηθείσης στήλης τοῦ Γρόβε· ὁ μηχανισμὸς δὲ τῆς συσκευῆς ταύτης συνίστατο εἰς ἐν σύμπλεγμα ἠλεκτρομαγνητῶν, ὧν οἱ μὲν ἦσαν εὐθεῖς, οἱ δὲ σιαγονοειδεῖς. Ἡ φορὰ τοῦ ρεύματος ἐρρυθμίζετο ὑπὸ τοῦ διακοπτήρος οὕτως, ὥστε, ὅταν οἱ εὐθεῖς εὐρίσκοντο μεταξύ δύο διαδοχικῶν πόλων τῶν σιαγονοειδῶν, νὰ ἔλκωνται ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τούτων καὶ νὰ ὠθῶνται ὑπὸ τοῦ ἑτέρου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ εὐθεῖς ἐφέροντο ἐπὶ τροχοῦ κινήτου περὶ ὀριζόντιον ἄξονα, στερεῶς προσκεκολλημένον ἐπ' αὐτοῦ, αἱ ἐναλλάξ ἐλκτικαὶ καὶ ὠστικαὶ αὗται κινήσεις ἐστρεφον τὸν ἄξονα τοῦτον, ἣ

περιστροφικὴ κίνησις τοῦ ὁποῦοι συνεπέφερε τὴν κίνησιν τῶν τροχῶν τοῦ πλοίου, ὄντων συγκεκολλημένων μετὰ τῶν ἄκρων αὐτοῦ.

Διὰ τοῦ μηχανισμοῦ τούτου ἡ λέμβος, ἐφ' ἧς ἐπέβαινον 14 ἄνδρες, διέπλευσε τὸν ποταμὸν μὲ ταχύτητα 2 1/2 χιλιομέτρων τὴν ὥραν. Ἄλλ' οἷα δυσαναλογία μεταξύ τοῦ βάρους τῆς μηχανῆς καὶ τῆς δυνάμεως, ἦν ἀνέπτυσεν! Ὁ κινήτηρ τοῦ Ἰακώβῃ, καίπερ ἔχων σημαντικώτατον βάρος, εἶχε μόλις δυνάμιν ἐνὸς ἵππου! Ὅπόσον βάρος ἤθελέ τις ἀναγκασθῆ νὰ δώσῃ εἰς αὐτόν, ὅπως παράσχῃ δυνάμιν δέκα ἕως δώδεκα ἵππων!

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς σχεδὸν εἰκοσαετίας ἀπὸ τοῦ ὅλως ἀποθαρρυντικοῦ πειράματος τοῦ Ἰακώβῃ, Ἄγγλος τις Γ. Ε. Δέριγγ κατεσκεύασε τῷ 1856 ἐν Λονδίῳ ἠλεκτρήλατόν τι πλοῖον κινούμενον ὑπὸ κινήτηρος, ἐν ᾧ ἡ περιστροφικὴ κίνησις ἐτελεῖτο ὑπὸ μαγνητῶν κειμένων ἐντὸς πηνίων, ὡσπερ βελόνας γαλβανομέτρου, καὶ ἐφ' ὧν ἐπενήργουν διαδοχικῶς ρεύματα ἐξ ἠλεκτρικῆς τινος στήλης προσερχόμενα. Τὸ πλοῖον τοῦτο, τεθὲν ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως, ἠδυνήθη μετὰ μικρᾶς ταχύτητος, ὡς πολλοὶ

αναφέρουσι, νὰ ἀντιστῆ εἰς τὴν παλίρροϊαν τοῦ ποταμοῦ ἐν ὥρᾳ πλημμυρίδος.

Μετ' αὐτὸν ἕτερος ἐπιτυχῶς ἐφαρμώσας τὴν κινητικὴν δύναμιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐν τῇ ναυσιπλοΐᾳ ὑπῆρξεν ὁ Γάλλος Τρουβέ. Τῇ 14]26 Μαΐου 1881, οἱ διερχόμενοι διὰ τῶν γεφυρῶν τῶν Παρισίων ἴσταντο ἐπ' αὐτῶν θεώμενοι ἐν μέσῳ τῶν πολυαριθμῶν μυιοπλοιαρίων καὶ χελιδονολέμβων (*bateaux-mouches et hirondelles*), ἅτινα διέσχίζον τὸν Σηκουάνα, κομψόν τι ἐφόλκιον ἀνερχόμενον τὸν ποταμὸν ἀνευ ὄρατοῦ κινητήρος· διότι δὲν ἐφαίνετο, οὔτε ἀτμομηχανή, οὔτε καπνοδόχη, οὔτε κωπαι ἢ χειρίστροφοι τροχοί. Τὸ ἐφόλκιον ἴστατο, ἐπανελάμβανε τὸν πλοῦν του, ἠργοπύρει ἀνευ κινήσεως τινος τοῦ κυβερνήτου, ὅστις ἐφαίνετο ἰστάμενος ἀκίνητος παρὰ τὴν πρύμνην.

Τὸ τοσοῦτο παραδόξως πλέον ἐφόλκιον, Τηλέφωνον ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου καλούμενον, εἶχε μῆκος μὲν 5,50μ, πλάτος 1,20μ, καὶ βάρος 80 χιλιογράμμων, ἐκινεῖτο δὲ ὑπὸ μικροῦ ἠλεκτρικοῦ κινητήρος κατασκευασθέντος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Τρουβέ. Ὁ κινητῆρ οὗτος εἶνε περίπου ὁ αὐτὸς τῷ κινητῆρι τῶν ἠλεκτρηλάτων ραπτικῶν μηχανῶν (1), σύγκειται δηλ. ἐξ ἐνὸς ἠλεκτρομαγνήτου, ἐντὸς τῶν πόλων τοῦ ὁποίου τίθεται ἐν μικρὸν πηνίον Σίμενς, δεχόμενον περιστροφικὴν κίνησιν, ὅταν δι' αὐτοῦ διέλθῃ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, ἐναλλάξ εἰς πᾶσαν ἡμιπεριφερικὴν στροφὴν μεταβάλλον διεύθυνσιν.

Ἡ διάταξις δέ, ἣ ἐχρήσατο καὶ χρᾶται ὁ Τρουβέ, ὅπως μεταδίδη εἰς τὴν ἔλικα τὴν ὑπὸ τῆς συσκευῆς παραγομένην κίνησιν, εἶνε ἡ ἐξῆς.

Ὁ ἠλεκτρικὸς κινητῆρ τίθεται ἐπὶ τοῦ οἴακος τοῦ πηδαλίου, ὃν ἀποτελεῖ εὐρεῖα σανίς, μεταδίδει δὲ τὴν κίνησιν αὐτοῦ δι' ἀτέρμονός τινος ἀλύσεως εἰς μίαν ἔλικα, βυθισμένην ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐνηρμοσμένην ἐν θυρίδι ἐπὶ τοῦ πηδαλίου ἠνεωγμένη. Ἐν μέσῳ τοῦ ἀκατίου τίθενται δύο συστοιχίαι ἠλεκτρικαί, ἐκάστη τῶν ὁποίων σύγκειται ἐξ 6 στοιχείων πλήρων διχρωμικῆς ποτάσεως καὶ ἔχει βάρος 12 χιλιογράμμων. Αἱ συστοιχίαι αὗται, αἵτινες ἀντικατέστησαν τοὺς ἐπισωρευτὰς Πλαντέ, οὓς κατ' ἀρχὰς μετεχειρίσθη ὁ Τρουβέ, κοινωνοῦσι μετὰ τοῦ κινητήρος διὰ δύο μεταλλικῶν νημάτων περιβεβλημένων ὑπὸ σχοινιδίων, ἅτινα χρησιμεύουσι συγχρόνως ὡς τε καλύμματα τῶν ἀγωγῶν νημάτων καὶ ὡς οἰακοστροφὸι πρὸς κυβέρνησιν τοῦ πηδαλίου. Ἐκαστον δὲ τῶν οὕτω τὴν σκυτάλην τοῦ οἴακος ἤτοι τὸν βραχίονα αὐτοῦ ἀντικαθιστώντων σχοινιδίων φέρει ἐν ταύτῳ ἓνα διακοπτήρα πρὸς σύστασιν ἢ διακοπὴν τοῦ ὑπὸ τῶν συστοιχιῶν χορηγούμενου ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Δύναται τις λοιπόν, χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ θέσιν, νὰ κυβερνᾷ τὸ ἐφόλκιον, νὰ βραδύνῃ τὴν κίνησίν του, νὰ σταματᾷ αὐτὸ ἐντελῶς καὶ νὰ τὸ θέτῃ εἰς κίνησιν. Ἔτερον πλεονέκτημα τῆς τοιαύτης διατάξεως εἶνε ὅτι ἡ ἔλιξ, στρεφομένη μετὰ τοῦ πηδαλίου, οὐτινος ἀποτελεῖ μέρος, δύναται νὰ πλήξῃ

τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ πλαγίου, καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ οὕτω τὴν ἄμεσον καὶ ἐπιτόπιον στροφὴν τοῦ ἐφόλκιου.

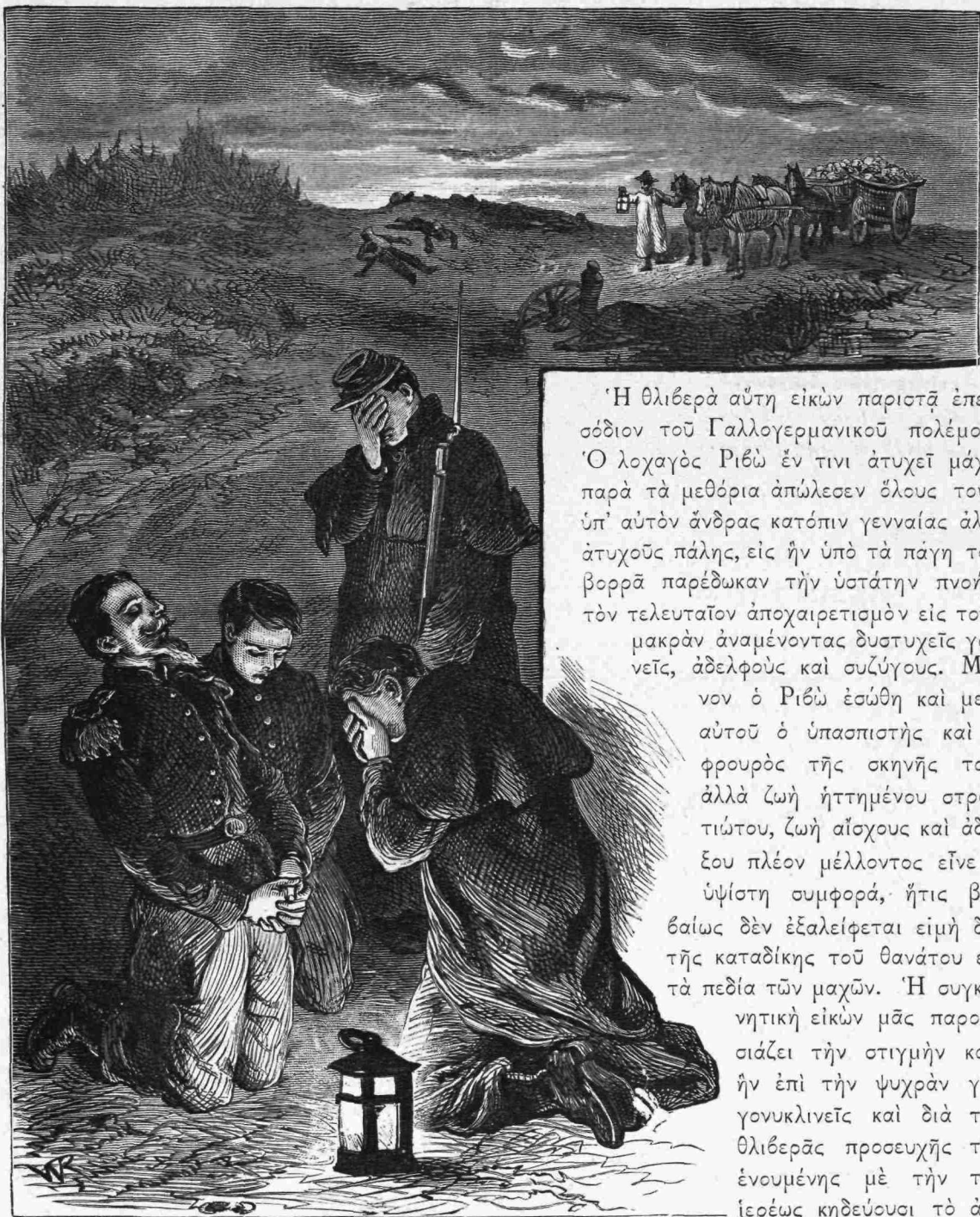
Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν κατὰ τὸν πλοῦν δαπάνην καὶ ταχύτητα, τὸ περιγραφέν ἠλεκτροκίνητον ἐφόλκιον εἶνε καὶ ὀλιγοδάπανον καὶ ταχύ. Δύναται νὰ ταξειδέσῃ τις ἐπὶ πολλὰς ὥρας μὲ ὀλίγων φράγκων δαπάνην καὶ μὲ ἰκανὴν ταχύτητα. Εἰς μίαν ἐκδρομὴν τοῦ Τρουβέ κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1882 ἐν τῷ Σηκουάνα, τὸ ἐφόλκιον ἀνήλθε τὸν ποταμὸν μέχρι τῆς Βασιλικῆς Γεφύρας μὲ ταχύτητα 1μ κατὰ δευτερόλεπτον, κατῆλθε δὲ αὐτὸν μὲ ταχύτητα 2,50μ.

Νεωτέρα ἔτι τοῦ περιγραφέντος ἐφόλκιου εἶνε ἡ ἠλεκτράκατος, ἣ χάριν πειράματος κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1882 ἐπὶ τοῦ Ταμείσεως καθελκυθεῖσα. Ἡ ἀκατος αὕτη, ἠλεκτρισμὸς καλουμένη, εἶνε ναῦς σιδηρᾷ 7,50μ μῆκος, κινεῖται δι' ἔλικος καὶ δύναται νὰ φέρῃ 12 ἄνδρας μὲ ταχύτητα 13 χιλιομέτρων τὴν ὥραν ἐναντίον τῆς φορᾶς τῆς παλίρροιας. Ἐλλείπει κινητήρος τῆς ἀπαιτουμένης δυνάμεως καὶ καταλλήλου σχήματος κινουμένου ἀπ' εὐθείας τὸν ἄξονα τῆς προύλατῆρος ἔλικος, κατέφυγον πρὸς στροφὴν αὐτῆς εἰς τινὰ μεταδοτήρα κείμενον ἄνωθι καὶ δεχόμενον τὴν κίνησίν του ἐκ δύο μικρῶν δυναμομηχανῶν Σίμενς, κειμένων εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς ἀκάτου ἀντὶ ἐπὶ τοῦ πηδαλίου. Τὸ ρεῦμα, ὅπερ κινεῖ τοὺς δυναμοκινητήρας τούτους κατασκευασθέντας ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Σίμενς δι' ἀντιστροφῆς τῶν ἐπιψαυτήρων, παρέχεται ὑπὸ πενήκοντα πέντε ἐπισωρευτῶν Σελλὸν-Βολκμάρ, οὓς πληροῦσιν ὅταν τὸ πλοῖον εὐρίσκηται ἐπὶ εἰς τὴν παραλίαν.

Ἔτερα ἠλεκτρήλατα πλοῖα κατεσκευάσθησαν πολλὰ ἐν Εὐρώπῃ. Ἐν Γλασκόδῃ π. χ. κατεσκευάσθη ἐσχάτως ἠλεκτρήλατον πλοῖον, κινούμενον ἐπὶ τοῦ Κλύδου ποταμοῦ διὰ τινος ἠλεκτρικῆς στήλης καὶ τινος κινητήρος Κλάρκ, καὶ χρησιμεῖον ἔνεκα τοῦ ἀκρότου αὐτοῦ πλοῦ εἰς θήραν τῶν ἀγρίων νησοῶν.

Ἐκ τῶν περιγραφέντων ἠλεκτροπλοίων, ἅτινα κατὰ περίεργον συγκυρίαν ἐτέθησαν εἰς κίνησιν ἅπαντα ἐπὶ ποταμῶν, βλέπομεν ὅτι ἡ ἠλεκτρικὴ ναυσιπλοΐα ἔκαμεν ἰκανὰ βήματα ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ἐν ἰκαναῖς πόλεσι ἐτέθη ἐν χρήσει. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν αὐτὴν ἢ ὡς εὐρίσκομένην ἔτι ἐν τοῖς σπαργάνοις, ἀκολουθησομένην ὅμως ὑπὸ λαμπρῶν ἐπιτυχιῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων, ὡς ἡῶ ἀμυδρῶς ὑποφώσκουσας, μέλλουσας ὅμως νὰ ἀνατείλῃ περιλαμπῆς καὶ ῥοδοδάκτυλος. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐπὶ μικρᾶς κλίμακος κατασκευασθέντα ἠλεκτρικὰ πλοῖα θέον νὰ θεωρήσωμεν ὡς παιδιὰς ἢ πειράματα, ἐκ τῶν ἐξαγομένων τῶν ὁποίων οἱ ἐκτελοῦντες αὐτὰ ζητοῦσι νὰ ἐπωφεληθῶσι, νὰ ἐλπίσωμεν δὲ ὅτι ταῦτα θὰ λάβωσι ποτε μείζονας διαστάσεις καὶ ἀγερώχως θὰ διαπλέωσι τὰ εὐρέα πελάγη. Ἀναλογιζόμενοι δὲ τὸ χαῖνον χάος τῶν συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας παρουσιάζεται ὁ ἠλεκτρισμὸς καὶ τῶν ἀνεξερευνητῶν τρόπων, δι' ὧν ἀναπτύσσεται οὗτος, δυνάμεθα νὰ ὑποστηρίξωμεν μετὰ θάρρους, ἐναντίον τῶν πρὸ ἐβδομηκονταετίας περίπου δισσασάντων καὶ ἀμφιβάλόντων περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ὁμοίας ἐφαρμογῆς

(1) Ἴδε Ἄττικόν Μοῦσεῖον τόμον Α'. σελ. 7.

Ἡ θλιβερὰ αὕτη εἰκὼν παριστᾷ ἐπεισόδιον τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Ὁ λοχαγὸς Ριβὼ ἐν τινὶ ἀτυχεῖ μάχῃ παρὰ τὰ μεθόρια ἀπώλεσεν ὅλους τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄνδρας κατόπιν γενναίας ἀλλ' ἀτυχοῦς πάλης, εἰς ἣν ὑπὸ τὰ πάγη τοῦ βορρᾶ παρέδωκαν τὴν ὑστάτην πνοήν, τὸν τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν εἰς τοὺς μακρὰν ἀναμένοντας δυστυχεῖς γυναῖκες, ἀδελφοὺς καὶ συζύγους. Μόνον ὁ Ριβὼ ἐσώθη καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ὑπασπιστὴς καὶ ὁ φρουρὸς τῆς σκηνῆς του· ἀλλὰ ζωὴ ἡττημένου στρατιώτου, ζωὴ αἰσχου καὶ ἀδόξου πλέον μέλλοντος εἶνε ἡ ὑψίστη συμφορὰ, ἣτις βεβαίως δὲν ἐξαλείφεται εἰμὴ διὰ τῆς καταδίκης τοῦ θανάτου εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν. Ἡ συγκινητικὴ εἰκὼν μᾶς παρουσιάζει τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐπὶ τὴν ψυχρὰν γῆν γονυκλινεῖς καὶ διὰ τῆς θλιβερᾶς προσευχῆς τῶν ἐνουμένης μὲ τὴν τοῦ ἱερέως κηδεύουσι τὸ ἀν-

ἀκούονται κυλιόμενοι ὡσεὶ πενθίμως οἱ τροχοὶ τῆς νεκροφόρου ἀμάξης, ἧς ὁ ὀδηγὸς διατρέχων τὸ στρατόπεδον σαρόνει τὰ ἄταφα πτώματα, ὅπως δώσῃ εἰς αὐτὰ τελευταίαν κοιτίδα ἐπὶ τῶν αἱματοποτιστῶν πεδιάδων τῶν μαχῶν τῆς καταστροφῆς, ἐφ' ᾧ ἡ μανία τοῦ πολέμου ἐχάραξεν εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας μίαν ἡτταν τῶν Γάλλων καὶ μίαν νίκην τῶν Γερμανῶν.

δρεῖτον πλῆθος τῶν ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς πατρίδος πεσόντων στρατιωτῶν. Περὶ αὐτοὺς οὐδὲν ταράσσει τὴν θρησκευτικὴν ταύτην τελετὴν, καὶ μόνον ἡ στυγνὴ νύξ ἣτις ἐπέρχεται νὰ καλύψῃ ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῆς τὰ κατορθώματα τῆς ἡμέρας δεικνύει εἰς τοὺς προσευχομένους τὸ σημεῖον τῆς ἀποχωρήσεως. Ἄλλ' ἰδοὺ πέραν ἐκεῖ σκηνὴ ἐπίσης σπαρακτικὴ ἐπὶ μᾶλλον αὐξάνει τὴν θλίψιν τῶν ἡττημένων· ὑπὸ τὴν σιγὴν τῆς νυκτὸς διακεκομμένως

τοῦ ἀτμοῦ, ὅτι ὁ ἠλεκτρισμὸς μετὰ πολλὰ ἔτη θὰ τεθῆ
ἐν καθημερινῇ χρήσει, τοιαύτη, ὥστε θὰ ἀντικαταστήσῃ
τέλεον τὸν ἀτμὸν καὶ θὰ δεσπόσῃ μόνος ἐπὶ τοῦ θα-
λασσοῦ κράτους τοῦ Ἐνοσίχθονος.

I. X ΒΛΑΣΣΗΣ

ΕΛΕΓΕΙΟΝ

ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μικροῦ

ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΣΟΥΛΗ

Χθὲς ἔτι, ἄγγελος μαγείας,
Ἄκτινας πέριξ διαχέων,
Χαρᾶς ἐπλήρου οὐρανιας
Τὸν οἶκον ἀγαθῶν γονέων.

Καὶ νῦν συμπαίκτην μάτην πάλιν
Ἵ ἀδελφός του τὸν φωνάζει·
Ἐκεῖνος, φεῦ, εἰς τὴν ἀγκάλην
Ἵπνου ἀτέρμονος ῥογχάζει!

Κάλυξ ζωῆς, πρὶν ἢ ἀνθήσῃ
Εἰς γάστραν μνήματος ἐτάφη·
Πρὶν ἢ εἰς τὸν οὐδὸν πατήσῃ
Τοῦ κόσμου, ὅπισθεν ἐστράφη.

Μόλις τοῦ βίου του ἢ λύκη
Εἰς τὸν ὀρίζοντα ἐφάνη,
Μυστηριώδης θεία Δίκη,
Εἰπέ, πρὸς τί νὰ ἀποθάνῃ;

Τίς οἶδεν! Αἰνιγμα ὁ βίος,
Ἵ θάνατος γριφώδης μᾶλλον,
Καὶ πρὸ τοῦ κόσμου αἰωνίως
Ἵ νοῦς ἐξίσταται ἀσχάλλων.

Καὶ ὁ θνητὸς φέρει τὸ βῆμα,
Ἵς ἐν ὀνειρῷ ἀνηγμένος,
Ἵπὸ τοῦ λίκνου εἰς τὸ μνήμα
Κ' εἰς ἑαυτὸν ἀκόμη ξένος! . . .

II

Καλλίτερον πρὶν ἢ ἀρθῆ τοῦ κόσμου ἢ αὐλαία,
Καὶ τὴν ἀγνείαν τῆς ψυχῆς ἢ πεῖρα ἐκμυζήσῃ,
Πρὶν πλῆξωσι θεάματα τὸ βλέμμα φρικαλέα
Καὶ κλαύσῃ, εἶνε εὐτυχῆς ἂν τις τελευτήσῃ!

Ἵν ἦνε μάγος ἢ ζωὴ τῆς πρώτης ἡλικίας,
Ἵτε τὸ πᾶν προσμειδιᾶ με ῥόδα ἐσπαρμένον,
Τί μαγικώτερον, εἰμὴ ἐντὸς τῆς εὐτυχίας
Νὰ κοιμηθῆς, τὸν σαρκασμὸν τῆς πείρας μὴ προσμένων;

Ἵταν τοῦ βίου ἢ αὐγὴ παρέλθῃ, ἢ μαγεία
διὰ παντὸς ἀπόλλυται· δὲν μειδιῶσι πάλιν
Ἵελπίδες χρυσοπτέρυγοι· δὲν χαίρει ἢ καρδία,
Τῶν τεφρωθέντων πόθων τῆς θρηνοῦσα τὴν αἰθάλην.

Ἵν βλέπῃ τῶμμα τοῦ παιδὸς τὸ σύμπαν καταυγάζον,
Ἵνευ σπιλάδος, ἀγαθὸν καὶ πάροχον ἐλπίδων,
Ἵ χρόνος αὔριον, στυγνῶς πᾶσαν χαρὰν σαρκάζων,
Θὰ δείξῃ καὶ τὸν ἥλιον κατάμεστον κηλίδων! . . .

Κοιμήσου ὕπνον νήδυμον, ὦ ἰλαρὸν παιδίον·
Ἵπάνω τῶν ὀνειρῶν σου τῶν παιδικῶν κοιμήσου,
Πρὶν ἐν τῷ μέσω τῶν πικρῶν τοῦ βίου μαρτυρῶν
Καταρασθῆ τὴν ὕπαρξιν ἢ ἄδολος ψυχὴ σου!

Καὶ ἂν δὲν θάλπῃ ὡς μητρός τοῦ τάφου ἢ ἀγκάλῃ,
Ἵνθα, παιδίον, ἐπεσε, κάλυξ ζωῆς ἀκόμα,
Ἵκετ' ἐπάνω εὐσομος ἢ ὕπαρξις σου θάλλει,
Εὐδαίμων εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὸ γαλανόχρουν δῶμα!

Ἵλλ' ἴδε· ἀποτίνουσι βαρέως οἱ γονεῖς σου
Τὴν εὐτυχὴ γαλήνην σου εἰς δάκρυα καὶ στόνους.
Ἵσάγγελον, χάριν αὐτῶν εἰς τὸν Θεὸν δεήσου
Εἰς τὸν μικρὸν σου ἀδελφὸν κἂν νὰ χαρίζῃ χρόνους!

A. ΜΑΥΡΕΙΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΙΑ ΤΑΣ ΥΠΑΝΔΡΟΥΣ.

ΤΑ ΧΡΕΗ

Ἵγαπητόν μοι τέκνον.

Ἵ ἐπιστολή σου με ἐτάραξεν. Εἶσαι πολὺ νέα ἀκόμη
πολὺ καλὴ καὶ πολὺ ἐλεήμων· ἐγὼ ἔσχον τὸ δυστύ-
χημα ἢ τὸ εὐτύχημα νὰ γηράσω. Εἶδον, παρετήρησα,
συνέκρινα, καὶ αὕτη ἢ πεῖρα ἦν ἀποκτᾶ τις ἐνίστε εἰς
τὰς δαπάνας του, με καθιστᾶ ἦττον ἀφελῆ καὶ καλὴν
σοῦ. Δὲν ἤξεύρω, μικρά μου Μαργαρίτα, πῶς νὰ συμμε-
τάσχω εἰς τὴν δυστυχίαν σου, ἦν διὰ τῆς ἐπιστολῆς σου
μοὶ κάμνεις γνωστήν.

Οἰκτεῖρεις τὴν τύχην τῆς ἐξαδέλφης σου Μαγδαλη-
νης, ἢ τις ἔχει χρέη, ἄτινα ἀδυνατεῖ νὰ πληρώσῃ, ἔχουσα
σύζυγον δίκαιον μὲν ἀλλ' αὐστηρὸν ὡς διδάσκαλον scho-
λείου, εἰς ὃν δὲν τολμᾶ νὰ ἀποταθῆ διὰ νὰ ζητήσῃ χρή-
ματα. Ἵ περιστασις εἶναι δυσάρεστος, βεβαίως, ἀλλ' ἂς
ζητήσωμεν τίς ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ δίκαιον. Ἵ σύζυγος
τῆς Μαγδαληνῆς τῇ ἀποποιεῖται ἀνάλογον χρηματικὸν
ποσὸν ἀρκετὸν διὰ τοὺς ἐτησίους ἱματισμοὺς τῆς ἀνα-
λόγως τῶν σχέσεών της καὶ τῆς κοινωνικῆς τάξεώς της;
Δὲν ἔχει κατ' ἔτος φορέματα, πῖλους, ἐπανωφόρια, πάν-
τοτε τοῦ τελευταίου συρμοῦ, τῆς ἐφημέρου ταύτης μα-
ταιότητος; Ναί, τὸ ὁμολογεῖς. Ἵλα αὐτὰ λοιπὸν, ἄτινα
ἐν τῇ νεότητί μου ἀπεκάλουν ὑπερβολικὰ καὶ περιττὰ
δὲν ἤρκουν εἰς τὴν φίλην σου; Ἵ σύζυγός της τῇ δίδει
ἐκεῖνο ὅπερ ἐπαρκεῖ διὰ τίνα ἐνδυμασίαν κομψήν καὶ
ἀφελῆ, αὕτη θέλει περιπλέον. Αὕτη θέλει φορέματα καὶ
πῖλους ἐξερχομένους ἀπὸ τὰ μεγάλα καταστήματα, ἄτινα
πληρόνονται πολὺ ἀκριβὰ διὰ τὴν κατασκευὴν ταύτην·
ἀλλ' ἰδοὺ τοῦτο φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ τάδε καταστή-
ματος, θὰ εἶπῃ αὕτη· φεῦ! ὅμως πόσον ἀκριβὰ τῇ ἐστοί-

χισεν ἢ σφραγίς αὕτη, ἦν οἱ εἰδήμονες μόνον δύνανται νὰ θαυμάσωσι καὶ νὰ ἐννοήσωσι; Ὁ πῖλος θὰ τῆ ἐστοίχιζε 35 φράγκα εἰς κοινὴν μοδίσταν, καὶ ἤδη ἐπλήρωσεν αὕτη 90 φράγκα εἰς τὰς ὀνομαστάς, καὶ ὅμως εἶναι ὁ αὐτὸς πῖλος, τὰ αὐτὰ πτερά, τὰ αὐτὰ ἰσπανικὰ τρίχαπτα, οἱ αὐτοὶ ἐκ χόνδρων στολισμοί! Αὐτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς ἐνδυμασίας της.

Οὕτως αἱ μεγάλαι αὗται δαπάναι τοῦ στολισμοῦ της, κατὰ μικρὸν ἔθεσαν τὰς βάσεις τῶν μεγάλων χρεῶν της, ἅτινα ἤδη καθίστανται εἰς ἄκρον δεινὰ καὶ ὀχληρά.

Εἰς γάμος τελευταῖον ἐπήνεγκε σπουδαίαν ὑψωσιν τῶν χρεῶν της· παρήγγειλε δύο ἢ τρία φορέματα νέα, χωρὶς νὰ σκεφθῆ τὴν μεγάλην δαπάνην των, . . . καὶ ἰδοὺ ἡ δυστυχὴς Μαγδαληνὴ ὀφείλει περὶ τὰς τέσσαρας χιλιάδας φράγκων. Θλίβεται, δὲν κοιμᾶται πλέον, σοὶ ἐμπιστεύεται τὰς λύπας της, καὶ σὺ ἀγαπητὴ φίλη, μοῦ ζητεῖς τὸ ἀντιφάρμακον; Δὲν θὰ ἐπανέλθω εἰς τό παρελθόν, οὔτε θὰ ἐπαναλάβω ὅτι ἦτο τόσο εὐκολον εἰς τὴν ἐξαδέλφην σου νὰ μὴ κάμη χρέη. Τὰ κατηραμένα τὰ χρέη ἅτινα ἔχουν ὡς μητέρα τὴν ματαιότητα, καὶ ὡς τέκνα τὴν δολιότητα, τὴν ἀπάτην, τὸ ψεῦδος εἰς πᾶσαν στιγμὴν. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ, κατὰ τὰς λυπηρὰς ἀγρυπνίας της, ἠδυνήθη νὰ τὰ μελετήσῃ καθ' ἑαυτὴν, ὡς καὶ τὰς ἐκφρασθεῖσας παρ' ἐμοῦ ἀληθείας, διὰ τὸ μέλλον· ἀλλὰ διὰ τὸ ἐνεστὼς οὐδὲν ἄλλο σκέπτομαι ἢ ἐντελῆ ἐξομολόγησιν εἰς τὸν σύζυγον. Θὰ τὴν ἐπιπλήξῃ, δὲν ἀμφιβάλλω, θὰ θορυβήσῃ ἴσως, δὲν θὰ ἔχη εἰς τὸ ἔξῃς τόσῃν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν σύζυγόν του, θὰ ἐπαγρυπνῆ διὰ βλέμματος αὐστηροτέρου εἰς τὰς πράξεις καὶ τὰς δαπάνας της, τί νὰ κάμη διὰ τοῦτο; Νὰ ὑποταχθῆ, νὰ ἐπανορθώσῃ καὶ νὰ ἐπανακτήσῃ διὰ διαγωγῆς εὐγενεστέρας καὶ σωφρονεστέρας, τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὸ φίλτρον τοῦ συζύγου της ὅστις δὲν εἶναι, ὡς λέγουσιν, οὔτε ἄνευ καρδίας οὔτε ἄνευ πνεύματος. Συμβούλευσον τὴν ἠθικὴν ταύτην μετάνοιαν εἰς τὴν Μαγδαληνὴν, καὶ θὰ τὴν σώσῃς. ὦ! ἂς ἐμπιστευθῆ εἰς τὸν σύζυγόν της καὶ ἂς δυσπιστῆ εἰς τὸν ἑαυτὸν της καὶ τὰς ἐπιθυμίας της, καὶ τὸ πᾶν θέλει διορθωθῆ.

Ὅσον διὰ τὰ μέσα της σωτηρίας ἂ μοι προτείνῃς, ἀληθῶς, Μαργαρίτα, εἶναι ἀκατόρθωτα. Δάνεια παρὰ φίλων! παρὰ τραπεζίτου! Μήπως οὔτοι θὰ ἐδάνειζον ἄνευ ἐγγυήσεως, ἄνευ τέκου ἄγαν αἰσχροκερδοῦς; ἢ τέλος πάντων, ἂς τὸ εἶπω, ἄνευ βδελυρᾶς ἀμοιβῆς; Τὸ ἄλλο μέσον μὲ ἔκαμε νὰ μειδιάσω. Μοὶ στέλλεις μικρὸν τόμον χειρόγραφον, εἶναι στίχοι τῆς Μαγδαληνῆς, καὶ μὲ ἐρωτᾷς ἂν ἠδύνατό τις νὰ τοὺς πωλήσῃ εἰς τινα ἐκδότην πολὺ ἀκριδᾶ, εἰς τρόπον νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ μέγα τοῦτο ἔλλειμμα. Ἄ! ἀγαπητόν μοι τέκνον, δὲν γνωρίζεις τὴν τύχην τῶν στίχων. Φεῦ! τίς πληροῖνε τοὺς στίχους; Οὐχ ἦττον ὅμως ἀνκάμηνη ἀκόμη στίχους ἢ Μαγδαληνὴ, θὰ ἦναι ἀπαύγασμα τῶν ὀρέξεών της εἰς τὰ τοῦ στολισμοῦ. Ἄς στιχοιργήσῃ δέ, κατ' ἐμέ, τὴν ἐξομολόγησίν της! ὦ τοῦτο θὰ ἐγγίση ἴσως τὴν καρδίαν τοῦ συζύγου της, καὶ εἴθε διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, μὴ ἐπαναρχίῃ πλέον.

ΥΠΕΡΟΧΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Τὰ πάντα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ αὐτὸ τὸ ἐξωτερικόν, μαρτυροῦσι τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν ἄλλων ζώντων πλασμάτων. Ἰσताται ὄρθιος, καὶ ὑψιτενῆς καὶ ἐπιβάλλων τὸ ἦθος· ἢ κεφαλὴ του εἶναι πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐστραμμένη καὶ παριστᾷ ὄψιν ὑπερήφανον, φέρουσαν τὸν τύπον τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας του εἶναι ἐζωγραφημένη ἢ εἰκὼν τῆς ψυχῆς· διαφαίνεται δὲ τὸ ἔξοχον τῆς φύσεώς του διὰ τῶν ὑλικῶν ὀργάνων, καὶ διὰ πυρὸς θεῖου ζωογονεῖ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου του· ἢ μεγαλοπρεπῆς συμπεριφορά του, τὸ στερεὸν καὶ εὐτολμόν του βᾶδισμα ἐμφαίνουσι τὴν εὐγένειάν του καὶ τὸν βαθμόν· μόνον διὰ τῶν ἐσχάτων ἄκρων του ἄπτεται τῆς γῆς, καὶ μόνον μακρόθεν τὴν βλέπει, καὶ φαίνεται ὡς μὴ καταδεχόμενος αὐτήν. Οἱ βραχίονες τῷ εἶναι δεδομένοι, ὅχι ἵνα τῷ χρησιμεύωσιν ὡς στύλοι ὑποσαστάζοντες τὸν ὄγκον τοῦ σώματός του· ἢ χεῖρ του δὲν πρέπει νὰ πατῆ τὴν γῆν, διότι θὰ ἔχανεν οὕτω διὰ τῆς διηνεκοῦς τριβῆς τὴν λεπτότητα τῆς ἀφῆς, τῆς ὁποίας εἶναι τὸ κυριῶδες ὄργανον· ὁ βραχίον καὶ ἡ χεῖρ ἐπλάσθησαν πρὸς χρήσεις εὐγενεστέρας, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν προσταγῶν τῆς θελήσεως, πρὸς σύλληψιν τῶν ἀπεχόντων πραγμάτων, πρὸς ἐναγκαλισμὸν καὶ κράτησιν τῶν ἀρεστῶν καὶ πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἄλλων αἰσθήσεων.

Ὅτε εἶναι ἡσυχος ἢ ψυχὴ, ὅλα τὰ μέρη τοῦ προσώπου διάκεινται ἐν καταστάσει ἀναπαύσεως· ἢ ἀναλογία των, ἢ ἀρμονία, τὸ σύνολον δηλοῖ τὴν ἀρμονίαν τῶν στοχασμῶν καὶ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἐνδόμυχον γαλήνην· ἀλλ' ὅτε ἡ ψυχὴ εἶναι τεταραγμένη, ἢ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ καθίσταται ζῶσα εἰκὼν, ἐπὶ τῆς ὁποίας τὰ πάθη χαρακτηρίζονται μετὰ τόσης λεπτότητος, ὄσης καὶ ἐνεργείας· ἐκάστη κίνησις τῆς ψυχῆς ἐκφράζεται διὰ μιᾶς ἀλλοιώσεως, ἐκάστη πρᾶξις δι' ἑνὸς χαρακτῆρος. Ἡ ἐπὶ τῆς μορφῆς ζωηρὰ καὶ ἄμεσος ἐντύπωσις, προλαμβάνουσα καὶ τὴν θέλησιν αὐτήν, φανερόναι τὰ ἡμέτερα διανοήματα, καὶ διὰ παθητικῶν σημείων ἀποδίδει εἰς τὰ ἔξω τὰς εἰκόνας τῶν μυστικῶν ἡμῶν διαταράξεων.

Πρὸ πάντων ἐντὸς τῶν ὀμμάτων αὗται ζωγραφοῦνται καὶ γνωρίζονται. Τὸ ὄμμα ἀνήκει εἰς τὴν ψυχὴν· αὐτὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ὄργανον φαίνεται σχετιζόμενον μετ' αὐτῆς καὶ μετέχον παντὸς κινήματός της· ἐκδηλοῖ τὰ τρικυμιωδέστατα τῶν παθῶν καὶ τὰς σφοδροτάτας τῶν συγκινήσεων, καθὼς καὶ τὰς ἡδίστας τῶν παθήσεων καὶ τὰ τρυφερώτατα τῶν αἰσθημάτων· ἐκφράζει αὐτὰ ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ δυνάμει καὶ ἐν ὅλῃ τῇ καθαρότητι, πιστῶς ὡς γεννῶνται· τὰ μεταδίδει δὲ διὰ ταχίστων νευμάτων, βαλλόντων εἰς ἄλλην ψυχὴν τὸ πῦρ, τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν εἰκόνα ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐξεπορεύθησαν. Ὁ ὀφθαλμὸς δέχεται καὶ συγχρόνως ἀντανακλᾷ τὸ φῶς τοῦ στοχασμοῦ καὶ τὴν θερμότητα τοῦ αἰσθήματος. Τὸ ὄμμα εἶναι ἐννοια τοῦ πνεύματος καὶ γλῶσσα τῆς διανοίας.

